MASTER
NEGATIVE
NO. 93-80812-5

MICROFILMED 1993

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States - Title 17, United States Code - concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that the photocopy or other reproduction is not to be "used for any purpose other than private study, scholarship, or research." If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:
RYLE, JOHN CHARLES

TITLE:
NAGRA VANLIGA ORD TILL UNGA MAN . . .

PLACE:
STOCKHOLM

DATE:
[1887]

Master Negative #

93-80812-5

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

240 Ryle, J[ohn] C[harles] 1816-1900
R98 Några vänliga ord till unga män ...
Stockholm [1887] T 100 p

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 9x
IMAGE PLACEMENT: IA IIA IB IIB
DATE FILMED: 8-24-93 INITIALS BE
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

BIBLIOGRAPHIC IRREGULARITIES

MAIN
ENTRY: Några Vanliga Ord Till...
John Charles Ryle

Bibliographic Irregularities in the Original Document
List volumes and pages affected; include name of institution if filming borrowed text.

_____ Page(s) missing/not available: _____

_____ Volumes(s) missing/not available: _____

✓ Illegible and/or damaged page(s): 81-82 (Some Words Broken off)

_____ Page(s) or volumes(s) misnumbered: _____

_____ Bound out of sequence: _____

_____ Page(s) or illustration(s) filmed from copy borrowed from: _____

_____ Other: Very Brittle

BEST COPY AVAILABLE

AIIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

301/587-8202

Centimeter

Inches

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

NÅGRA VÄNLIGA ORD

TILL

UNGA MÄN

AF

J. C. RYLE
(BISKOP I LIVERPOOL)

"Förmana likaledes unga män."
Tit. 2: 6.

STOCKHOLM
Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition.

Pris: kart. 60 öre, klotb. 1 kr.

240
R98

240 R98

Columbia University
Library

Henry Livingston Thomas
BORN 1835-DIED 1903

FOR THIRTY YEARS CHIEF TRANSLATOR
DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, D. C.
LOVER OF LANGUAGES AND LITERATURE
HIS LIBRARY WAS GIVEN AS A MEMORIAL
BY HIS SON WILLIAM S. THOMAS, M. D.
TO COLUMBIA UNIVERSITY
A. D. 1905

NÅGRA VÄNLIGA ORD

TILL

UNGA MÄN

AF

J. C. RYLE
BISKOP I LIVERPOOL.

»Förmana likaledes unga män.»
Tit. 2: 6.

STOCKHOLM,
FOSTERLANDS-STIFTELSENS FÖRLAGS-EXPEDITION.

Stockholm,
tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1887.

Förord.

Då jag utsänder dessa blad, afser jag särskildt att gagna unga män, och när Paulus skref sin epistel till Titus, nämnde han uttryckligen unga män såsom en klass, hvilken kräfde särskild uppmärksamhet. Sedan han alltså talat om gamla män, gamla och unga qvinnor, tillägger han följande innehållsrika råd: »Förmana likaledes unga män att vara tuktiga» (Tit. 2: 6). Det är denna uppmaning jag nu ämnar åtlyda, genom att ställa några vänliga förmaningsord till unga män.

Jag är nu en gammal man; likväl är det få saker, som jag mins så väl som mina ungdomsdagar. Jag har ett mycket klart minne af de fröjder och sorger, de förhoppningar och farhågor, de frestelser och svårigheter, de omdömets och hjertats förirringar, de misstag och sträfvanden, som uppfylla och åtfölja unga

M 26 Oct '06
393008

mäns lif. Och skulle jag känna mig mycket tacksam, om det förunnades mig att gifva dem något råd, som kunde behålla dem på rätta vägen och bevara dem för dessa felsteg och synder, som så ofta förderfva deras utsigter både för tid och evighet.

Jag ämnar alltså 1:o anföra några allmänna skäl, hvarföre unga män behöfva förmanas; 2:o påpeka några särskilda faror, för hvilka unga män behöfva varnas; 3:o gifva några allmänna råd, som jag besvär unga män att hörsamma, och 4:o uppställa några särskilda förhållningsregler, som jag allvarligt uppmanar unga män att iakttaga.

Öfver hvar och en af dessa punkter vill jag försöka att säga några ord, och är det min bön till Gud, att hvad jag kommer att säga må vara till nytta för någon själ.

I.

Skäl hvarföre unga män behöfva förmanas.

1.

För det första är det ett sorgligt faktum, att det öfverallt är stor brist på unga män, som hafva en sann gudsfruktan.

Hvad jag här påstår gäller unga män i allmänhet, antingen de äro höga eller låga, rika eller fattiga, bildade eller obildade, lärda eller olärda, stadsbor eller landtbor. Jag bäfvar, då jag ser, huru få unga män drifvas af Anden, huru få vandra på den smala vägen, som leder till lifvet, huru få fara efter det, som ofvantill är, huru få taga sitt kors och följa Kristus. Jag säger detta med djup smärta, men är inför

Gud öfvertygad, att hvad jag säger är öfverensstämmande med sanningen.

Unge män, I utgören en stor och högst vigtig del af vårt fäderneslands befolkning, men hvarest och i hvilket tillstånd befinna sig edra odödliga själar? Ack, hvarthelst vi vända oss med vår fråga, blir svaret, Gudi klagadt, ett och detsamma.

Låtom oss fråga hvarje trogen evangelii förkunnare, hvilka af hans församlingsmedlemmar äro mest försumliga i nådemedlens bruk, hvilka äro oordentligast i att bevista söndagens gudstjenster, hvilka äro svårast att locka till veckans bönestunder och bönemöten, hvilka äro ordets minst uppmärksamme åhörare, hvilka fylla honom med största oro, hvilka äro mest svårskötta, hvilka oftast behöfva varnas och tillrättavisas, hvilka förefalla honom mest hopplösa? Var viss på, att svaret alltid blir: »*De unga männen*».

Låtom oss fråga alla föräldrar i hela vårt land, hvilka medlemmar af deras familj förorsaka dem största oro och bekymmer, hvilka fordra mesta vaksamhet och oftast vålla dem ledsamheter och missräkningar, hvilka äro de första att låta locka sig från den rätta vägen och de sista att lyssna till varningar och goda

råd; hvilka äro svårast att hålla i tukt och ordning, hvilka oftast falla i öppen synd och skam, vanära det namn de bära, bringa olycka öfver sina vänner, förbittra sina föräldrars ålderdom och bringa deras grå hår med sorg i grafven. Var viss derpå, svaret blir i allmänhet: »*De unga männen*».

Låtom oss fråga domare och rättsbetjenter, hvilka äro de flitigaste kunderna på ölstugor och källare, hvilka äro de fräckaste sabbatsbrytarne, hvilka utgöra kärnan af stojande och fridstörande folksamlingar, hvilka oftast ertappas med fylleri, brott emot den allmänna ordningen, slagsmål, stöld, rån och dylikt; hvilka fylla våra fängelser, korrektionshus och lösdrifvarebaracker; hvilka fordra mesta tillsyn och vaksamhet. Var viss derpå, att alla skola med en mun svara: »*De unga männen*».

Och hur förhåller det sig med sönerna inom de högre samhällsklasserna? I en familj förslösa de tid, helsa och penningar under sjelfviskt jagande efter nöjen. I en annan vilja de icke egna sig åt något nyttigt arbete, utan förnöta i sysslolös maklighet de dyrbaraste åren af sitt lif. I en annan slå de sig för skens skull på något yrke, men vinnlägga sig icke om att fullgöra de pligter, det ålägger dem. I

en annan knyta de dåliga vänskapsförbindelser, förlora sina pengar på spel, sätta sig i skuld och förorsaka sina närmaste ständig oro. Ack, börd, titlar, rikedom, bildning äro intet värn mot dylika förirringar. Och om alla unga mäns historia komme i dagen, skulle bekymrade fäder, förkrossade mödrar och bedröfvade systrar hafva alltför många sorgliga berättelser att om dem förtälja. Huru många familjer, hvilka för öfrigt ega allt hvad verlden kan gifva, räkna icke bland sina medlemmar något namn, som aldrig nämnes utan grämelse och blygsel, någon son, någon broder, någon frände, som endast vill följa sin egen lustas bud och utgör ett sorgeämne för alla, som känna honom!

Det fins sällan någon förmögen familj, som ej har något törne i sin sida, någon mörk fläck på sin sällhets ljusa tafla, någon ständigt tärande smärta och oro; och ofta, alltför ofta, är källan dertill att söka hos »*någon ung man*».

Hvad skola vi säga härom? Hvad jag nu sagt är obestridliga fakta, påtagliga, i ögonen fallande fakta. Hvilken förfärlig tanke är det icke, att hvarje gång jag möter en ung man, möter jag i allt för många fall en menniska, som är en Guds fiende, som vandrar på förtappelsens väg, som är obeqväm för himmelen!

Med sådana fakta framför mig, kunnen I väl ej undra på, att jag förmanar eder; I veten sjelfve, att jag har goda skäl dertill.

2.

För det andra gå unga män lika så väl som alla andra döden och domen till mötes, ehuru de nästan alla tyckas förgäta det.

Unge män, det är eder förelagdt att en gång dö; och äfven om I nu kännen eder friska och starka, så torde er sista dag vara mycket nära. Jag ser sjukdomar angripa så väl de unga som de gamla. På hvarje kyrkogård läser jag många namn på menniskor, som ej voro äldre än I. Jag inhemtar af statistiska tabeller, att med undantag af den späda barndomen och den sena ålderdomen flera dö emellan 13 och 23 år än under någon annan lefnadsålder. Och dock lefven I, som om I fått bref på, att I ej nu skolen dö.

Tänken I kanske: Det är tids nog att *i morgon* befatta sig med sådana tankar? Kommen ihåg Salomos ord: »Beröm dig icke af mor-

gondagen; ty du vet icke, hvad en dag kan föda» (Ordspr. 27: 1). »I dag det nöjsamma, i morgon det allvarsamma», sade en hedning *) till någon, som varnade honom för det kommande. Men han fick aldrig någon morgondag. I morgon är djefvulens dag, i dag Guds. Satan bryr sig icke om, huru fromma ens föresatser, huru heliga ens beslut må vara, blott de uppskjutas till morgondagen. Ack, gifven ej i detta stycke frestaren rum! Svaren honom: »Nej, satan, i dag skall det ske!» Alla upplefva ej samma höga ålder som patriarkerna. Många barn dö före sina föräldrar. David måste begråta sina två skönaste söner; Job förlorade på en enda dag alla sina tio barn. I kunnen få dela samma öde som de, och då döden kallar, är det fåfängt att tala om morgondagen; I måsten då genast följa.

Tron I, att I framdeles skolen få *»läglig tid»* att tänka på sådana saker? Det trodde också Felix och de Ateniensare, för hvilka Paulus predikade, men någon sådan tid kom aldrig. Vägen till helvetet är stenlagd med dylika inbillningar. Det är tryggast att begagna det tillfälle, som nu erbjudes oss. Låten ingenting, som rör ert eviga väl, förblifva ovisst.

*) Archias, Tebanern.

Utsätten eder ej för några äfventyr, då det gäller er själs väl eller ve. Tron mig, en själs frälsning är ej någon lätt sak. Alla, så väl unga som gamla, behöfva en »stor frälsning». Alla behöfva födas på nytt. Alla behöfva rentvås i Jesu blod. Alla behöfva helgas af Anden. Säll den, som ej lemnar något af allt detta i ovisshet, ej ger sig någon ro, förrän han har inom sig Andens vittnesbörd, att han är ett Guds barn!

Unge män, eder tid är kort. Edra dagar äro blott en tvärhand — en skugga, en rök, en snart förtäljd saga. Edra kroppar äro ej af jern. Äfven »unga män snafva och stappla» (Es. 40: 30). Er helsa kan på ett ögonblick fråntagas eder; det behöfs endast ett fall, en feber, en inflammation, ett sprängdt blodkärl, för att I skolen blifva maskarnes rof. Det är blott ett enda steg mellan hvar och en bland eder och döden. Edert lif är idel ovisshet, döden och domen edert oundvikliga mål. Äfven I måsten en dag höra öfverängelns basun, samt framträda inför den stora hvita tronen; äfven I måsten lyda den kallelse, som ständigt ljöd i Hieronymi öron: »Stån upp, I döda, och kommen till domen». »Ja, jag kommer snart», säger Domaren sjelf. Jag kan icke, jag vågar

icke, jag vill icke låta eder utan varning rusa fram på den breda vägen.

O att I alla villen lägga Predikarens ord på hjertat: »Gläd dig, o yngling, i din ungdom, och ditt hjerta fröjde sig i dina ungdomsdagar, och vandra på ditt hjertas vägar och efter dina ögons lystnad! Men vet, att för allt detta skall Gud hafva dig fram för domen» (Pred. 9: 9). Huru underbart, att någon med en sådan utsigt för ögonen kan vara bekymmerslös och säker! Ingen är i sanning så galen som den, hvilken vågar lefva utan att vara beredd att dö. Ingenting i verlden är mera förvånande än menniskans otro. Väl må bibelns klaraste profetia begynna med orden: »Hvem tror vår predikan?» (Es. 53: 1.) Väl må Herren Jesus säga: »Då menniskans Son kommer, månne han skall finna tro på jorden?» (Luk. 18: 8.) Unge män, jag fruktar, att det om många af eder skall sägas derofvan: »De vilja ej tro.» Jag fruktar, att I skolen i hast blifva bortryckta ur verlden och för sent vakna upp till insigt af att döden och domen äro fruktansvärda verkligheter. Jag fruktar allt detta; derföre förmanar jag eder.

———

3.

För det tredje beror unga mäns framtid efter all sannolikhet på hvad de nu äro, ehuru de sjelfva ej tyckas inse detta.

Ungdomen är den mognade älderns såningstid, menniskolifvets daningsperiod, vändpunkten i menniskosjälens historia.

Af telningen kunna vi sluta till trädet, af blomman till frukten, af våren till skörden, af morgonen till dagen; så kunna vi ock vanligen af den unge mannens karaktär sluta till hvad den fullvuxne mannen skall blifva.

Unge män, låten icke bedraga eder. Tron icke, att I kunnen efter behag under edert lifs vår tjena lustarne och sedan under lifvets höst helt lätt slå om och tjena Gud. Tron icke, att I kunnen lefva som Esau och sedan dö som Jakob. Det är ett gäckeri att på det viset behandla Gud och eder själ. Det är ett förfärligt gäckeri att mena, det I kunnen gifva blomman af eder styrka åt djefvulen och verlden, men sedan afspisa alla konungars Konung med edert hjertas agnar, eder krafts qvarlefvor. Det är ett fruktansvärdt gäckeri, och I torden en dag få bittert erfara, att det icke går för sig.

Kanske räknen I på att *sent omsider få tid till ånger*. Men I veten icke, hvad I gören. I räknen utan Gud. Ånger och tro äro Guds gåfvor, och gåfvor, dem han ofta tager tillbaka, då han länge förgäfves erbjudit dem. Jag medger, att sann ånger aldrig är för sen, men på samma gång vill jag säga er, att sen ånger sällan är sann. Jag medger, att den botfärdige röfvaren blef omvänd i elfte stunden, på det ingen må förtvifla; men kommen ihåg, att hans olyckskamrat ej blef omvänd, på det ingen må göra sig säker. Jag medger, att det är skrifvet, att Jesus kan fullkomligt frälsa dem, som genom honom komma till Gud; men det är ock skrifvet af samme Ande: »Emedan Jag ropade och I vägraden att höra . . . så vill jag ock le vid eder ofärd och begabba eder, när det kommer, som I frukten» (Ordspr. 1: 24, 26).

Tron mig, I skolen ej finna det lätt att vända om till Gud, just då det behagar eder. Någon har sagt: »Syndens väg bär utföre; man kan icke stanna, när man vill.» Heliga begär och allvarliga intryck äro icke, liksom krigshöfdingens tjenare, färdiga att komma och gå på vårt bud. Det berättas om Hannibal, att då han kunde hafva intagit Rom, så ville han icke, och då han sedermera ville göra det, så

kunde han icke. Vakten er, att det icke går er sammaledes i afseende på det eviga lifvet.

Och hvarföre detta? Jo, emedan *vanans makt* är stor. Erfarenheten lärer ock, att menniskors hjertan sällan blifva förändrade, om de ej förändras i ungdomen. Det är i sanning sällan, som gamla menniskor blifva omvända. Vanan har djupa rötter. Sedan synden en gång fått innästla sig i vår barm, låter den ej på vårt bud utdrifva sig derifrån. Vanan blir en andra natur, och dess bojor äro tredubbla rep, hvilka det är svårt att slita. Sant säger profeten: »Kan en etioper förvandla sin hud eller en pard sina fläckar? Då skullen ock I kunna göra något godt, så vane I ären att göra det onda» (Jer. 13: 23). Vanan är lik en sten, som rullar utför en backe — ju längre den rullar, desto snabbare och hejdlösare blir dess lopp. Vanans makt stärkes med åren. En gosse kan böja en ek, då den ännu är en späd telning; hundra man kunna icke upprycka den, då den vuxit upp till ett stort träd. Ett barn kan vada öfver Themsen vid dess källa; då floden närmar sig hafvet, kan den bära de största skepp i verlden. Så är det ock med vanan; ju äldre den är, desto starkare blir den; ju längre den herskat, desto svårare är det

att öfvervinna den. Den växer i samma mån som vi växa, den blir starkare i samma mån som vi blifva starkare. Vanan är syndens amma. Hvarje ny synd minskar vår fruktan för densamma, förhärdar hjertat, förslöar samvetets egg och ger ny styrka åt våra onda böjelser.

Unge män, I torden tycka, att jag lägger för mycken vigt på denna punkt. Om I liksom jag sett gamla män, som stått på grafvens brädd, känslolösa, förstockade, likgiltiga, döda, kalla, hårda som den undre qvarnstenen, skullen I ej så tycka. Tron mig, I kunnen icke stå stilla med afseende på eder själs tillstånd. Goda eller dåliga vanor inrota sig dagligen i edra hjertan. Hvarje dag bringar eder antingen närmare eller längre bort från Gud. Med hvarje år I framhärden i eder obotfärdighet, blir skiljemuren mellan er och himmelen högre och tjockare, det svalg, som skiljer er derifrån, djupare och bredare. O, bäfven för den förhärdande verkan, som ett fortsatt lif i synden utöfvar på er själ. Nu är den behagliga tiden. Vakten eder, att eder flykt icke måste ske under edert lifs vinter. Om I icke söken Herren i ungdomen, blir vanans makt så stark, att I troligtvis aldrig skolen söka honom.

Jag fruktar detta, derföre förmanar jag eder.

4.

För det fjerde anstränger djefvulen sig särskildt att förderfva unga mäns själar, ehuru de icke tyckas ana det.

Satan vet ganska väl, att I skolen utgöra nästa menniskoålder; derföre uppbjuder han tidigt all sin konst för att göra eder till sina slafvar. Jag önskar, att I ej måtten vara okunniga om hans illfundiga anslag.

Det är mot eder, som han rigtar sina finaste och mäktigaste frestelser. Det är för att snärja eder, som han med största omsorg utlägger sina nät. Det är för att få er i sitt våld, som han i sina fällor insätter sina sötaste lockbeten. Det är för att förmå eder att köpa hans sockrade gifter och smaka på hans dödliga läckerbitar, som han med sin största uppfinningsförmåga för edra ögon utbreder sina varor. I ären hufvudföremålet för hans anfall. Måtte Herren näpsa honom och befria er ur hans händer!

Unge män, vakten eder, att I ej blifven fångade i hans snaror. Han skall försöka att slå blå dunster i edra ögon, så att I ej skolen se någonting i dess rätta färg. Han skall göra

allt, på det I mån anse det onda godt och det goda ondt. Han skall sminka, förgylla och smycka synden, på det I mån förälska eder i henne. Han skall vanställa, misstyda och förlöjliga den sanna gudaktigheten, på det I mån fatta misshag till densamma. Han skall upphöja ogudaktighetens nöjen, men väl dölja för eder dess gadd. Han skall framdraga för eder korset och dess lidanden, men skymma bort den eviga kronan. Han skall lofva eder allt, såsom han gjorde med Kristus, blott I viljen tillbedja honom. Han skall i början af ert lif säga eder, att det är *för tidigt* att tjena Gud, och vid slutet, att det är *för sent*. Ack, låten ej bedraga eder.

I kännen föga, i hvilken fara I sväfven för denne fiende, och det är just denna eder okunnighet, som inger mig fruktan. I ären lika blinda menniskor, som vandra midt ibland fallgropar; I sen ej de faror, som på alla sidor omgifva eder.

Er fiende är *mäktig*. Han kallas »denna verldens furste» (Joh. 14: 13). Han stod Herren emot under de 3 år, han lärde och verkade här nere. Han frestade Adam och Eva att äta af den förbjudna frukten och införde sålunda synden och döden i verlden. Han frestade till

och med David, mannen efter Guds hjerta, och uppfylde hans senare lefnadsdagar med sorg. Ja, han frestade till och med Petrus, den utvalde aposteln, och förmådde honom att förneka sin Herre. Hans fiendskap är derföre icke att förakta.

Er fiende ger sig aldrig någon ro. Han sofver aldrig. Han går alltid omkring som ett rytande lejon, sökande, hvem han må uppsluka. Han är ständigt sysselsatt med att »öfverfara och genomvandra jorden» (Job 1: 7). Om I ären likgiltiga för edra själar, är han det dock icke. Han vill hafva dem för att göra dem lika olyckliga som han sjelf, och han har föresatt sig att vinna sitt mål. Hans fiendskap kan derföre ej vara att förakta.

Och eder fiende är *listig*. I nära sex tusen år har han studerat en och samma bok, och denna bok är menniskohjertat. Han bör alltså väl känna det, och det gör han ock; han känner all dess svaghet, all dess bedräglighet, all dess dårskap. Och han har till sitt förfogande ett stort förråd af frestelser, sådana frestelser, som ha mesta utsigten att bringa er på fall. I kunnen aldrig begifva er till något ställe, der han icke kan träffa eder. Gån till städerna, så är han der. Gån ut i öknen, så är han också

der. Sitten ibland drinkare och liderliga sällar, så är han der för att locka eder att följa deras exempel. Gån i kyrkan, så är han der för att vända er uppmärksamhet från det predikade ordet. En sådan fiendskap är sannerligen icke att förakta.

Unge män, denne fiende arbetar med all makt på ert förderf, huru litet I än torden ana det. I ären det pris, han framför andra söker att vinna. Han förutser, att I skolen blifva antingen er samtids välsignelse eller förbannelse, och han uppbjuder all sin förmåga för att redan nu få ett säkert fotfäste i edra hjertan, på det I framdeles mån kunna befordra hans rike. Han förstår väl, att det säkraste sättet att förderfva blomman är att skada knoppen.

O, att edra ögon blefve öppnade, liksom Elisas tjenares i Dothan! O att I blott sågen, hvad satan stämplar mot eder frid! Jag måste varna eder, jag måste förmana eder. Antingen I viljen höra eller icke, så kan jag, så vågar jag icke lemna eder i fred.

5.

För det femte behöfva unga män förmanas, emedan de bespara sig mycken sorg, om de nu börja att tjena Herren.

Synden är all sorgs moder, men ingen slags synd tyckes vålla en menniska så mycket elände och smärta, som hennes ungdomssynder. De dåraktiga handlingar, till hvilka hon gjort sig skyldig, den tid, hon förspilt, de misstag, hon begått, de dåliga sällskaper, hon sökt, den skada, hon tillfogat sig sjelf till själ och kropp, de utsigter till lycka och välgång, hon bortkastat, de tillfällen till nyttig verksamhet, hon försummat — allt detta är saker, som ofta betunga en gammal mans samvete, fördystra hans lefnads afton och uppfylla hans sista stunder med sjelfförebråelse och blygsel.

Somliga män kunna förtälja om en i förtid genom ungdomliga synder *bruten helsa.* Någon smärtsam sjukdom marterar deras kropp, och de framsläpa med möda ett uselt lif. Deras muskelstyrka är så försvagad, att »en gräshoppa förefaller dem som en tung börda». Deras ögon hafva blifvit i förtid fördunklade. Deras helsas sol har gått ned, innan deras lifs afton inbru-

tit, och de se med grämelse sina kroppskrafter tyna bort. Tron mig, detta är en bitter kalk att dricka.

Andra kunna aflägga sorgliga vittnesbörd om *lätjans följder*. De kastade bort de gyldene tillfällen, som erbjödos dem att inhemta nyttiga kunskaper. De ville ej lära sig visdom, då deras förstånd var mest skickligt att mottaga den och deras minne mest villigt att behålla den. Och nu är det för sent. De hafva nu ej någon tid att sitta ned och lära. De hafva ej längre samma förmåga, äfven om tid skulle beredas dem. Förspild tid kan aldrig återvinnas. Detta är också en bitter kalk att dricka.

Andra kunna berätta om svåra misstag, af hvilkas följder de hela sitt lif fått lida. De envisades att gå sin egen väg och följa sin egen vilja. De ville icke lyssna till goda råd. De knöto någon förbindelse, som helt och hållet undergräft deras lycka. De valde en lefnadsbana, för hvilken de icke alls passade. Och nu inse de sin dårskap. Men deras ögon hafva ej blifvit öppnade, förrän misstaget ej kan hjelpas. Ack, detta är också en bitter kalk att dricka.

Unge män, unge män, o att I blott känden sällheten af ett samvete, som ej är betungadt

af en lång lista med ungdomliga synder! Inga sår svida så smärtsamt som dessa, inga sorgens pilar tränga så djupt in i själen som dessa. Varen barmhertiga mot eder sjelfva. Söken Herren bittida, så skolen I besparas många bittra tårar.

Job tyckes hafva känt sanningen häraf. Han säger: »Du låter mig umgälla min ungdoms synder» (Job. 13: 26). Och David beder: »Herre, tänk icke på min ungdoms synder och på mina öfverträdelser» (Ps. 25: 7).

Beza, den schweiziske reformatorn, hade så stark känsla häraf, att han i sitt testamente omnämnde det såsom en särskild Guds nåd, att han vid 16 års ålder blifvit uttagen ur verlden.

Gån och frågen nu lefvande kristne, så skola många instämma i hvad jag nu sagt. »Ack», skola många säga, »om jag blott ännu en gång kunde lefva om min ungdom! Ack, om jag blott på bättre sätt användt mina första lefnadsår! Ack, om jag icke under min lefnads vår sått fröna till så många dåliga vanor!»

Unge män, jag skulle om möjligt vilja bespara er all denna sorg. Varen visa, medan tid är. Hvad ungdomen sår, det får ålderdomen skörda. Egnen icke den dyrbaraste tiden af edert lif åt sådant, som skall bringa sorg

öfver edra sista dagar. Sån icke bland törnen, utan sån i rättfärdighet.

Synden kan nu förefalla er som en lustig lek, en ljuflig sång, men liten på det, hon skall inom kort möta eder som en väpnad man. Gamla sår pläga värka och svida, länge sedan de blifvit helade; så kan det ock gå med edra synder. Man har på hårda klippor, som en gång voro våt sand, påträffat spår efter djur tusentals år, sedan de djur, som bildat dem, försvunnit. Så kan det ock gå med edra synder.

»Erfarenheten», säger ett ordspråk, »håller en dyr skola, men dårar vilja ej i någon annan lära sig visdom». Jag skulle önska, att I alla måtten slippa att lära eder i den bittra skolan. Jag önskar, att I måtten undgå allt det elände, som ungdomens synder ofelbart hafva med sig. Detta är det sista skälet, hvarföre jag förmanar eder.

II.

Unga mäns faror.

1.

Högmod är en fara för unga män.

Jag vet väl, att alla själar sväfva i en fruktansvärd fara. Antingen vi äro gamla eller unga, hafva vi en vädjobana att löpa, en strid att utkämpa, ett hjerta att kufva, en verld att öfvervinna, en kropp att hålla i tygeln, en djefvul att emotstå; och vi må väl säga: »ho är härtill duglig?» Men dock har hvarje ålder och lefnadsställning sina särskilda snaror och frestelser, och det är godt att känna till dem. Att blifva på förhand varnad är att vara på förhand väpnad. Om jag blott kan öfvertala er att vara på eder vakt mot de faror, jag

kommer att nämna, så är jag viss, att jag gör edra själar en verklig tjenst.

Högmod är den äldsta synden i verlden. Ja, det fans till före verlden. Ty satan och hans änglar föllo genom högmod. De voro ej nöjde med sin första ställning. Det var alltså högmodet som först befolkade helvetet.

Högmod utdref Adam ur paradiset. Han var ej nöjd med den plats, Gud anvisat honom. Han försökte att stiga högre och föll. Det var alltså genom högmod som synd, sorg och död inkommo i menniskoverlden.

Högmod sitter af naturen i allas våra hjertan. Vi födas högmodiga. Högmodet gör, att vi äro sjelfbelåtna, att vi anse oss goda nog, sådana vi äro, att vi tillstoppa våra öron för goda råd, förkasta Kristi evangelium, hålla vår egen väg för den rätta. Men högmodet regerar ingenstädes så mäktigt, som i en ung mans hjerta.

Hur vanligt är det icke att se unga män egensinniga, envisa, sjelfkloka! Huru ofta äro de icke ohöfliga och pockande mot sin omgifning, samt tycka sig ej vara så värderade och hedrade, som de förtjena. Huru ofta anse de sig icke allt för goda för att lyssna till äldre personers råd! De tro, att de förstå allt. De

äro fulla af inbilska tankar om sin egen visdom. De hålla äldre personer och i synnerhet sina egna slägtingar för dumma och inskränkta och sjelfva tycka de, att de ej behöfva någon undervisning, någon varning. De blifva nästan onda, om man ger dem ett råd. Lika unga hästar, kunna de ej tåla det minsta band. De måste vara oberoende och gå sin väg. De tyckas tänka liksom Jobs vänner: »Vi äro det rätta folket; med oss dör visheten ut» (Job 12: 2). Och allt detta är högmod.

En sådan var Rehabeam, som föraktade de gamla erfarna mäns råd, hvilka stått inför hans fader, och lyssnade till sina egna jemnårigas ingifvelser. Han lefde länge nog för att skörda följderna af sin dårskap.

En sådan var den förlorade sonen i liknelsen; han måste nödvändigt få ut den del af fadrens egendom, som tillkom honom, och vara sin egen herre. Han kunde ej beqväma sig till att lefva stilla under fadrens tak, utan ville nödvändigt gå bort i det fjerran landet och sköta sig sjelf. Liksom små barn, som för tidigt vilja lemna modrens hand och gå ensamma, fick han snart plikta för sin dårskap. Han blef visare, sedan han mäst nära sig med svinadrafven. Men han har många gelikar.

Unge män, jag besvär eder, vakten eder för högmodet. Det säges, att två ting äro mycket sällsynta i verlden — det ena är en man, som är ödmjuk, och det andra en gammal man, som är nöjd; och jag fruktar, att det är ett alltför sant ordspråk.

Varen icke stolta öfver eder skicklighet, er styrka, edra kunskaper, ert utseende, ert goda hufvud. Varen icke stolta öfver eder sjelfva eller några af edra naturgåfvor. Sådant högmod kommer endast deraf, att I ej kännen er sjelfva och verlden. Ju äldre I blifven och ju mer I sen, desto mindre skäl skolen I finna att vara högmodiga. Okunnighet och oerfarenhet äro högmodets stege; om blott stegen blir borttagen, skall högmodet snart bli förnedradt.

Kommen ihåg, huru ofta Skriften framhåller förträffligheten af en ödmjuk ande. Huru kraftigt varnas vi icke för att »tänka högre om oss, än vi böra tänka» (Rom. 12: 3)! Står det icke helt tydligt: »Om någon tycker sig veta något, vet han ännu intet, såsom han bör veta» (1 Kor. 8: 2)? Huru bestämd är icke förmaningen: »Ikläden eder ödmjukheten» (Kol. 3: 12) och »hållen eder hårdt vid ödmjukheten» (1 Petr. 5: 5)! Ack, detta är en klädnad, af hvilken många ej synas hafva så mycket som en trasa!

Tänken på det stora föredöme, Herren Jesus Kristus i detta afseende lemnat oss. Han tvådde sina lärjungars fötter, sägande: »Jag hafver gifvit eder ett föredöme, på det att I skolen göra, såsom jag har gjort eder» (Joh. 13: 15). Det är skrifvet. »Ehuru han var rik, vardt han fattig för eder skull» (2 Kor. 8: 9). Och vidare; »Han antog en tjenares skepelse och vardt lik menniskor och i åthäfvor funnen såsom en menniska; han ödmjukade sig sjelf och vardt lydig intill döden, ja, intill korsets död» (Fil. 2: 7, 8). Att vara högmodig är sannerligen att vara mer lik djefvulen och den fallne anden än Kristus. Aldrig kan det vara lågt eller föraktligt att vara lik honom.

Tänken på den visaste man, som någonsin lefvat, jag menar Salomo. Se, huru han talar om sig sjelf som om ett litet barn, »som hvarken förstår att gå in eller ut» (1 Kon. 3: 7). Detta var en helt annan anda än hans broder Absaloms, som ansåg sig duglig till allt: »Om allenast man satte mig till domare i landet, så skulle hvar och en, som har någon sak och rättegång, få komma till mig, och jag skulle skaffa honom rätt» (2 Sam. 15: 4). Detta var en helt annan anda än Absaloms broder, Adonias, »som förhäfde sig och sade: 'Jag vill blifva

konung'» (1 Kon. 1: 5). Ödmjukhet var begynnelsen af Salomos visdom. Han antecknar såsom sin erfarenhet: »Ser du en man, som är vis i sina egna ögon, så är det mera hopp om dåren än om honom» (Ordspr. 26: 12).

Unge män, läggen på hjertat de Skriftens språk, jag anfört. Förliten eder icke för mycket på ert eget omdöme. Varen ej så vissa, att I alltid hafven rätt och andra orätt. Misstron er egen mening, då I finnen, att den strider mot äldre personers och isynnerhet edra föräldrars mening. Ålderdom gifver erfarenhet och förtjenar derför aktning. Det anföres i Jobs bok (32: 4) som ett bevis på Elihus visdom, att han väntade, tills Jobs tre vänner hade talat, ty de voro äldre än han. Och sedan sade han: »Ung är jag till åren, och I ären gamla. Derför har jag hållit mig tillbaka och fruktat att säga min mening. Jag tänkte, må åldern tala, må årens mängd lära vishet.» Blygsamhet och tystlåtenhet äro egenskaper, som kläda de unga. Blygens aldrig att vara lärjungar. Jesus var vid tolf år sjelf en sådan, då han påträffades i templet, sittande bland lärarne, både hörande dem och frågande dem. De visaste menniskor skola säga eder, att de alltid behöfva vara lärjungar, och finna med förödmjukelse, hur litet

de veta. Den store Isaak Newton brukade säga, att han icke tyckte sig vara bättre än ett litet barn, som upplockat några dyrbara stenar på stranden af vetandets haf.

Unge män, om I viljen blifva visa, om I viljen blifva lyckliga, så kommen ihåg den varning, jag gifver eder: vakten eder för högmod.

2.

Kärleken till nöjen är en andra fara för unga män.

Ungdomen är den tid, då våra lidelser äro starkast och liksom sjelfsvåldiga barn häftigast ropa på att blifva tillfredsställda. Ungdomen är den tid, då vi vanligen åtnjuta mesta helsa och styrka; döden synes långt fjerran och att hafva roligt af detta lifvet synes vara det vigtigaste af allt. Ungdomen är den tid, då vi vanligen hafva få jordiska bekymmer eller omsorger, som kräfva vår uppmärksamhet. Allt detta tillsammans hjelper unga män att ej tänka så mycket på någonting som på sina nöjen. »Jag tjenar lustarne och nöjena», är det svar

som mången ung man borde gifva, om vi frågade honom: »Hvems tjenare är du?»

Unge män, tiden blefve mig för kort, om jag skulle uppräkna alla de frukter, som denna kärlek till nöjet frambringar, och alla de sätt, hvarpå den kan skada eder. Behöfver jag väl tala om kalasande, drickande, spel och dobbel, spektakler, dans och dylikt? Få äro de, som ej af bitter erfarenhet veta någonting om dessa saker. Men detta är endast några enstaka exempel. Allt, som för tillfället spelar upp känslorna, som dränker eftertanken och försätter själen i yrsel, allt som behagar sinnena och smeker köttet — allt sådant utöfvar vid eder ålder en ofantlig makt, och det lånar sin makt från kärleken till nöjet. Varen på eder vakt. Liknen ej dem, om hvilka Paulus säger, att »de älska vällust mer än Gud».

Kommen ihåg hvad jag säger: om I låten tjusa eder af jordiska nöjen, skola de *mörda edra själar*. Det fins ingen säkrare väg att få ett förhärdadt samvete och ett obotfärdigt hjerta än att gifva vika för köttets och sinnets begär. Det förefaller i början som en obetydlighet, men det verkar i längden.

Besinna hvad Petrus säger: »Vakten eder för de köttsliga begärelserna, hvilka strida emot

själen» (1 Petri 2: 11). De störa själens frid, bryta hennes styrka, slå henne i bojor, göra henne till en slaf.

Besinna hvad Paulus säger: »Döden edra lemmar, som äro på jorden» (Kol. 3: 5). »De, som tillhöra Kristus, hafva korsfäst sitt kött tillika med lustarna och begärelserna» (Gal. 5: 24). »Jag späker min kropp och underkufvar honom» (1 Kor. 9: 27). En gång var kroppen en fullkomlig boning för själen; nu är den förderfvad och besmittad och fordrar ständig vaksamhet. Den är en börda för själen, icke ett stöd, ett hinder, icke en hjelp. Den kan blifva en nyttig tjenare, men är alltid en dålig herre.

Behjerten vidare Pauli ord: »Iklläden eder Herren Jesus Kristus och dragen icke omsorg om köttet till att uppväcka begärelser» (Rom. 13: 14). Det var just dessa ord, hvilkas läsning verkade så kraftigt på Augustinus, att han från att vara en utsväfvande ung man blef en trogen Jesu Kristi tjenare. Unge män, jag önskar, att det måtte gå så med eder alla.

Kommen vidare ihåg, att dessa jordiska nöjen, som synas eder så tilldragande, alla äro *otillfredsställande, tomma och fåfängliga.* Liksom gräshopporna i Uppenbarelsebokens syn

tyckas de hafva kronor på sina hufvud, men I skolen också finna, att de liksom gräshopporna hafva gaddar, verkliga gaddar, i sina stjertar. Det är ej allt guld, som glimmar. Det är ej allt helsosamt, som smakar sött. Det är ej allt verkligt nöje, som behagar till en tid.

Om I ock skullen tömma nöjets bägare till botten, skolen I aldrig finna ert hjerta tillfredsstäldt deraf. Det skall alltid derinne vara en röst, som lik igeln i Ordspråksboken ropar: »Gif hit, gif hit!» Det finnes der ett tomrum, som endast Gud kan fylla. I skolen besanna hvad erfarenheten lärde Salomo, att jordiska nöjen äro ett tomt sken, fåfänglighet och jagande efter vind, hvitmenade grafvar, som utanpå äro fagra, men innantill fulla med aska och förruttnelse. Det är bäst att blifva vis i tid. Äfven de mest lofliga måste brukas med måttlighet. Alla äro själsmördande, om man gifver dem sitt hjerta.

Och här kan jag ej underlåta att varna unga män för öfverträdelser af det 6:te budet, för otukt, horeri och all slags okyskhet. Jag fruktar, att man med afseende på denna del af Guds lag alltför sällan brukar öppet och rent språk. Men då jag ser, huru profeterna och apostlarne behandlade denna sak, då jag ger

akt på det rättframma sätt, hvarpå våra reformatorer inskärpte det sjette budet, då jag vet, huru många unga män vandra i Rubens, Hofnis, Pinehas' och Amnons fotspår, så kan jag för min del ej med godt samvete tiga. Jag betviflar, att verlden är bättre, derföre att man så litet talar om detta bud. För min egen del känner jag, att det skulle vara en falsk och obiblisk grannlagenhet, om jag, då jag vill förmana unga män, icke varnade för, hvad som företrädesvis är *»de unga männens synd»*.

Brott emot sjette budet äro framför alla andra egnade att, såsom Osea säger, »taga bort förståndet». De lemna djupare ärr i själen än några andra synder, som en menniska kan begå. De hafva i alla tider dräpt tusentals själar och bragt icke få bland Guds helgon på fall. Lot, Simson och David äro fruktansvärda exempel härpå. Det är synder, som menniskor våga att le åt och som de hvitmena med de förmildrande namnen *lefnadslust, lättsinne, ostadighet, oordentlighet.* Men det är synder, öfver hvilka djefvulen synnerligen gläder sig, ty han är en »oren ande», och det är synder, som Gud synnerligen afskyr och säger sig »skola döma» (Ebr. 13: 4).

Unge män: »Flyn horeri» (1 Kor. 6: 18), om I älsken lifvet. »Ingen bedrage eder med tomma ord; ty för sådant kommer Guds vrede öfver otrons barn» (Ef. 5: 6). Flyn alla *anledningar* dertill; flyn deras sällskap, som locka eder dertill, flyn alla ställen, der I kunden frestas dertill. Läsen hvad vår Herre säger härom i Matt. 5: 28. Liknen den helige Job, som hade »gjort ett förbund med sina ögon» (Job. 31: 1). Undviken att *tala* om det, som är orent. Det hör till sådant, som icke ens »bör nämnas ibland oss». Man kan icke handtera beck, utan att orenas deraf. Vakten eder att tänka på sådant; striden emot orena tankar; bedjen emot orena tankar; försaken hellre allt, än I gifven vika för dem. Inbillningen är den drifbänk, der denna synd alltför ofta fostras och frodas. Vakten eder för syndiga tankar, så skolen I ock kunna undvika syndiga gerningar.

Behjerten den varning, jag nu gifvit eder. Om I glömmen alla andra, så glömmen åtminstone icke denna.

3.

En tredje fara för unga män är obetänksamhet och sorglöshet.

Brist på eftertanke är orsaken till, att tusentals själar gå förlorade. Man vill icke besinna sig, icke se sig före, icke taga sig till vara, icke tänka efter, hvart ens väg leder, hvilka följder ens handlingssätt måste medföra — och så vaknar man slutligen upp endast för att finna, att man blifvit förtappad af brist på eftertanke.

Unge män, ingen sväfvar i större fara härför än just I. I veten föga om de faror, som omgifva eder; derföre vandren I så bekymmerslösa framåt. I haten besväret att nyktert och lugnt tänka efter, derföre fatten I orätta beslut och störten eder sjelfva i olycka. Den unge Esau ville nödvändigt hafva sin broders grynvälling och sålde derföre sin förstfödslorätt; han *betänkte* icke, huru mycket han en dag skulle sakna den. De unge Simeon och Levi ville nödvändigt hämnas sin syster Dina och döda sikemiterna; de besinnade icke, huru mycken oro och sorg de derigenom kunde ådraga sin fader Jakob och hans hus. Job tycktes sär-

skildt fruktat för sina söners obetänksamhet; ty då dessa hållit med hvarandra ett gästabud, säges det, att han sände efter dem för att »helga dem och stod bittida upp om morgonen och offrade brännoffer efter antalet af dem alla; ty han tänkte: »Törhända hafva mina barn försyndat sig och sagt Gud farväl i sina hjertan. Så gjorde Job beständigt» (Job 1: 5).

Tron mig, denna verlden är icke en verld, i hvilken vi kunna taga oss fram utan eftertanke, allra minst då det är fråga om vår själ. »Tänken icke», hviskar satan; ty han vet, att ett oomvändt hjerta är likt en oärlig köpmans böcker; det tål icke att noga granskas. »Gifven akt, huru det går eder», säger skriften (Hag. 1: 5), stannen och tänken öfver eder ställning, besinnen eder och varen vise. Sant säger ett spanskt ordspråk: »Brådska kommer af djefvulen.»

På samma sätt som menniskor i hast gifta sig och sedan kanske under en lång lefnad få ångra sig, så begå de af ögonblickets ingifvelse misstag med afseende på sin själ och få sedan i åratal lida derför. Liksom dåliga tjenare, då de göra något orätt, säga: »Jag tänkte inte på hvad jag gjorde», så kasta unga män sig i synden och säga sedan: »Jag tänkte mig icke före; det såg ej ut, som om det var synd». Nej, visserligen icke! Synden kommer ej emot oss, sägande: »Jag är synd.» I så fall skulle den göra föga skada. Synden förefaller tvärtom i frestelsestunden god, ljuflig och önskvärd. O, köpen visdom, köpen förstånd. Kommen ihåg Salomos ord: »Må dina ögon se framåt och dina blickar riktas rakt framför dig. Gör stigen för din fot jemn och alla dina vägar vare rätta» (Ordspr. 4: 25, 26).

Somliga torde invända, att jag begär en orimlighet; att ungdomen icke är en tid, då man bör vara allvarlig och tankfull. Jag svarar, att det i våra dagar ej är stor fara för, att man i detta afseende skall gå till öfverdrift. Dåraktigt prat och skämt och uppsluppen munterhet äro blott alltför vanliga. Allt har visserligen sin tid; men att alltid leka och skämta är allt annat än vist. Hvad säger den visaste bland menniskor? »Bättre är att gå i gästabudshus än att gå i sorgehus; ty der är slutet för alla menniskor, och detta lägge en hvar på hjertat, medan han lefver. Bättre är allvar än löje; ty ansigtet är sorgset, men hjertat gladt. De vises hjerta är i sorgehuset, och dårars hjerta är i glädjehuset» (Pred. 7: 3—5). Bibeltolkaren Matthew Henry berättar om en stor statsman

på drottning Elisabeths tid, statssekreteraren Walsingham, som på sin ålderdom drog sig tillbaka från det offentliga lifvet och öfverlemnade sig åt allvarliga betraktelser. Hans forna lefnadslustiga umgängesvänner helsade på honom och anmärkte, att han höll på att bli mjeltsjuk. »Nej», svarade han, »jag är endast allvarsam; ty alla omkring mig äro allvarsamma. Gud, som följer oss med sina ögon, är allvarsam. Kristus är allvarsam i sin förbön för oss. Anden är allvarsam i sitt arbete med våra själar; Guds sanningar äro allvarsamma; våra andliga fiender äro allvarsamma i sina bemödanden att förderfva oss, de arma förtappade äro allvarsamma i helvetet; hvarföre skulle icke då I och jag vara allvarsamma?»

O, unge män, lären eder att tänka eder väl före. Lären eder att ge noga akt på hvad I gören och hvart I vandren. Skaffen eder tid till lugn begrundan. »Talen med edert hjerta och varen stilla.» Ihågkommen min varning: Låten icke brist på eftertanke bringa eder i förderfvet.

4.

En fjerde fara för unga män är religionsförakt.

Detta är också en af edra särskilda faror. Jag har alltid märkt, att inga visa så litet yttre aktning för religionen som unga män. Inga begagna sig så vårdslöst af nådemedlen; inga taga så liten del i våra gudstjenster; inga bruka sina biblar och böneböcker så litet; inga lyssna så litet till det predikade ordet; inga bevista så sällan bönemöten och veckogudstjenster. Unga män tyckas anse, att de ej behöfva dessa hjelpmedel för sin själ; de kunna vara bra nog för gamla gummor och gubbar, men för dem passa de icke. De blygas att visa någon omsorg om sina själar; man skulle nästan kunna tro, att de anse det för en skam att komma till himlen. Och detta är religionsförakt; det är samma anda, som kom de unga i Betel att begabba Elisa; och för denna ande vill jag allvarligt uppmana alla unga män att akta sig. Om det lönar mödan att hafva någon religion alls, lönar det mödan att taga saken på allvar.

Förakt för det heliga är en sluttande plan, som leder till fritänkeri och otro. Om någon

började att drifva gäck med någon del af den kristna läran, så skall det ej alls förvåna mig, om jag får höra, att han blifvit en öppen fritänkare och otroshjelte.

Unge män, hafven I verkligen gjort ert bestämda val i detta afseende? Hafven I på fullt allvar blickat ned i den afgrund, som öppnar sig framför eder, om I framhärden i ert religionsförakt? Kommen ihåg Davids ord: »Dåren säger i sitt hjerta: Det fins ingen Gud» (Ps. 14: 1). Märk: *Dåren,* inga andra än *dåren!* Han säger, men har aldrig bevisat det! Kommen ihåg, att om det är någon bok, som genom alla möjliga slags bevis befunnits sann från början till slut, så är det bibeln. »Herrens ord är renad malm» (Ps. 18: 31). Det har blifvit på alla möjliga sätt pröfvadt, och ju mer det har blifvit pröfvadt, desto tydligare har det bevisat sig vara Guds eget verk. Hvad viljen I tro, om I ej tron bibeln? I måsten antingen tro på henne eller på någonting löjligt och orimligt. Liten derpå, ingen är så groft lättrogen som den, hvilken nekar, att bibeln är Guds ord; och om det är Guds ord, vakten eder då väl att förakta henne.

I torden invända, att det fins dunkla ställen i bibeln, ställen, som det är svårt att förstå.

Om det ej funnes sådana, skulle det icke vara Guds bok. Och i alla fall, icke får man derföre förkasta den. Icke förakten I väl medikamenter, emedan I icke kunnen förklara allt hvad de skola uträtta. Menniskorna må säga hvad de vilja, så är allt i bibeln, som fordras för vår salighet, så klart som dagen. Varen också vissa på, att menniskor aldrig förkasta bibeln derföre, att de ej kunna förstå henne. De förstå henne endast allför väl; de förstå, att hon vittnar emot deras synder och stämmer dem inför Guds domstol. De försöka tro, att hon är falsk och gagnlös, emedan de icke tycka om att medgifva, det hon är sann. »Ett dåligt lefverne», sade den ryktbare lord Rochester, i det han lade handen på bibeln, »är den enda hufvudinvändningen mot denna bok.» »Menniskorna draga kristendomens sanning i tvifvel», säger South, »emedan de hata dess utöfning.»

Unge män, när svek Gud någonsin sitt ord? Aldrig. Hvad han sagt, det har han alltid gjort, och hvad han lofvat, det har han alltid hållit. Svek han sitt ord vid syndafloden? Nej. Svek han sitt ord angående Sodom och Gomorra? Nej. Svek han sitt ord med afseende på ett otroget Jerusalem? Nej. Har han ända till denna dag svikit sitt ord angående

judarna? Nej. Han har aldrig underlåtit att uppfylla sitt ord. Vakten eder för att befinnas vara bland dem, som förakta Guds ord.

Skratten aldrig åt religionen. Drifven aldrig gäck med heliga ting. Begabba aldrig dem, som med allvar söka sin själs frälsning. Den tid kan komma, då I torden prisa dem, åt hvilka I nu skratten, lyckliga — en tid, då edert skratt skall förbytas i sorg, ert begabberi i förtviflan.

5.

En femte fara för unga män är fruktan för menniskors omdöme.

»Menniskofruktan lägger» i sanning »snara» (Ordspr. 29: 25). Det är förfärligt att iakttaga, hvilken makt den har öfver de flestas och isynnerhet öfver de ungas sinnen. Få tyckas hafva någon egen åsigt, eller tänka på egen hand. Lika död fisk, följa de med strömmen; hvad andra anse för rätt, det anse de ock för rätt; och hvad andra kalla orätt, det kalla de ock orätt. Det fins ej många sjelfständiga tänkare i verlden. De flesta menniskor äro som får —

de följa någon ledare. Om det vore på modet för dagen att vara katoliker, så skulle de bli katoliker, och om det vore på modet att vara muhamedaner, så skulle de bli muhamedaner. De frukta för blotta tanken på att gå emot tidsandans vind. Med ett ord, dagens mening är deras religion, deras trosbekännelse, deras bibel, deras Gud.

Tanken: »hvad skola mina vänner säga och tänka om mig?» qväfver mången god böjelse i födseln. Fruktan att bli ett föremål för anmärkningar, för åtlöje hindrar mången god vana att slå rötter. Det fins biblar, som redan i dag skulle bli lästa, om deras egare vågade. De veta, att de böra läsa dem, men de äro rädda; »hvad skulle folk säga?» Det fins knän, som redan i natt skulle böjas i bön, om icke menniskofruktan förbjöde det. »Hvad skulle min hustru, min broder, min vän säga, om de såge mig bedja?» Ack, hvilket eländigt slafveri, och dock huru vanligt! »Jag fruktade folket», sade Saul till Samuel, derföre öfverträdde han Herrens bud (1 Sam. 15: 24). »Jag fruktar judarne», sade Zedekia, judarnes gudlöse konung; alltså följde han icke det råd, Jeremia gaf honom (Jer. 38: 19). Herodes var rädd för hvad hans gäster skulle tänka om

honom; derföre gjorde han hvad som mycket bedröfvade honom — lät halshugga Johannes Döparen. Pilatus fruktade att stöta sig med judarne; alltså gjorde han hvad han i sitt samvete visste vara orättvist — han utlemnade Jesus till att korsfästas. Om icke detta är slafveri, då är ingenting slafveri.

Unge män, jag önskar, att I alla måtten befrias från denna träldom. Jag önskar, att när pligtens väg är klar, ingen af eder måtte fråga efter menniskors mening. Tron mig, det är någonting stort att kunna säga »nej». Här hade den fromme konung Josafat sin svaga sida — han var för böjlig och medgörlig i sitt förhållande till Akab; detta var orsaken till många af hans trångmål (1 Kon. 22: 4). Lären eder att säga »nej». Låten ej fruktan att synas ogin eller egensinnig hindra eder från att göra det. Då syndare locka, sen till, att I kunnen svara ett bestämdt: »Jag följer ej med.»

Betänken blott, huru *orimlig* denna menniskofruktan är. Huru kortlifvad är icke en menniskas fiendskap och huru liten skada kan den ej göra oss! »Hvem är du, att du skulle frukta för en menniska, som skall dö, för ett menniskobarn, som fälles som gräs, att du skulle glömma Herren, som har skapat dig, som har

utspänt himmeln och grundat jorden, och att du skulle bäfva hela dagen för plågarens vrede, när han rustar sig att förderfva?» (Es. 51: 12, 13.) Och huru liten tack skördar man icke af denna fruktan! Ingen kommer att tänka högre om dig derför. Verlden hyser alltid mesta aktningen för dem, som djerft följa Guds bud. O, bryten dessa fjettrar och kasten af eder dessa bojor. Blygens aldrig att låta menniskor se, att I ämnen eder till himlen. Hållen det aldrig för en skam att visa eder som Guds tjenare. Varen aldrig rädda för att göra det, som är rätt.

Kommen ihåg Herrens Jesu ord: »Rädens icke för dem, som dräpa kroppen, men icke hafva makt att dräpa själen, utan rädens mer för honom, som har makt att förderfva både själ och kropp i helvetet» (Matt. 10: 28). Vinnläggen eder endast om att behaga Gud, så kan han snart skaffa eder ynnest hos andra menniskor. »När Herren gillar en mans vägar, gör han till och med hans fiender till vänner» (Ordspr. 16: 7).

Unge män, varen vid god tröst. Frågen icke efter, hvad verlden säger eller tänker; I skolen ej alltid hafva med verlden att göra. Kunna menniskor frälsa er själ? — Nej. Komma menniskor att vara edra domare på räkenskapens

stora och förskräckliga dag? — Nej. Kunna menniskor gifva eder ett godt samvete under lifvet, ett godt hopp i döden, ett godt svar på uppståndelsens dag? — Nej, nej, nej! Menniskorna kunna ej göra någonting af allt detta. »Frukten då icke för menniskors hån och förfärens ej för deras smädelser. Ty mal skall förtära dem såsom ull» (Es. 51: 7, 8). Kommen ihåg den fromme öfverste Gardiners ord: »Jag fruktar Gud och behöfver derföre ej hafva någon annan fruktan.» Gån och varen honom lika.

Jag har nu slutat mina varningar till eder. Läggen dem på hjertat. De äro värda att begrundas. Jag misstager mig mycket, om de ej äro storligen af nöden. Gifve Gud, att I icke hafven hört dem förgäfves!

III.

Allmänna råd till unga män.

1.

För det första, söken att få en klar blick på syndens förderflighet.

Unge män, om I blott vissten, hvad synden är och hvad synden har gjort, så skullen I ej anse det underligt, att jag förmanar eder på detta sätt. I sen den icke i dess rätta färger. Edra ögon äro af naturen blinda för dess brottslighet och farlighet, derföre kunnen I ej förstå hvad som gör mig så orolig för eder. O, låten ej djefvulen inbilla eder, att synden är en obetydlig sak.

Betänken för ett ögonblick, *hvad bibeln säger om synden;* huru den af naturen bor i

hvarje mans och qvinnas hjerta (Pred. 7: 20; Rom 3: 23); huru den orenar våra tankar, ord och gerningar, och det oupphörligt (1 Mos. 6: 5; Matt. 15: 19); huru den gör oss inför en helig Gud brottsliga och afskyvärda (Es. 64: 6; Hab. 1: 13); huru den, så vidt det beror på oss sjelfve, lemnar oss utan allt hopp om salighet; huru dess frukt i denna verlden är blygsel och dess lön i den tillkommande döden (Rom. 6: 21, 23).

Besinnen, *hvilken förfärlig förändring synden åstadkommit i allas vår natur.* Menniskan är ej längre hvad hon var, då Gud danade henne af jordens stoft. Hon utgick rättsinnig och syndfri ur Guds hand (Pred. 7: 30). På sin skapelsedag var hon liksom allt annat »ganska god» (1 Mos. 1: 31). Och hvad är hon nu? En fallen varelse, en ruin, ett väsende, som öfverallt visar spår af förderf — hennes hjerta, likt Nebukadnesars, förnedradt och jordiskt, vändt nedåt och icke uppåt; hennes böjelser lika hushåll, som råkat i oordning, nyckfulla, oregerliga; hennes förstånd likt ett ljus, som flämtar i pipan, oförmöget att vägleda henne, ur stånd att skilja mellan godt och ondt; hennes vilja lik ett skepp utan roder, kastad hit och dit af hvarje begär och beständig endast i sin föresats att välja alla vägar hellre än Guds.

Ack, menniskan är lik ett redlöst vrak i jemförelse med hvad hon kunde hafva varit. Väl kunna vi förstå, att då Anden skulle måla menniskans tillstånd, han brukade bilderna af blindhet, döfhet, sjukdom, sömn, död. Och kommen ihåg, att hvad menniskan är, det blef hon genom synden.

Betänken också, *hvad det har kostat att försona synden* och skaffa syndare nåd och förlåtelse. Guds egen Son, måste komma ned i verlden och påtaga sig vår natur för att erlägga lösen för vår befrielse, samt förlossa oss från en bruten lags förbannelse. Han, som i begynnelsen var när Fadren, och genom hvilken allting skapades, måste lida för synden, rättfärdig för orättfärdiga, måste dö en missdådares död, innan himmelen kan öppnas för en enda själ. Sen, huru Herren Jesus blef föraktad och förkastad af menniskor, hudflängd, begabbad och försmädad; sen, hur han hängde blödande på Golgatas kors; hören honom ropa i dödsångest: »Min Gud, min Gud, hvarföre har du öfvergifvit mig?» Sen, huru vid den synen solen förmörkades och klipporna remnade, och betänken då, unge män, huru brottslig och afskyvärd synden måste vara.

Betänken också, *hvad synden redan åstad-*

kommit på jorden. Betänken, huru den dref Adam och Eva ur Eden, dränkte den gamla verlden i syndafloden, kom eld att falla ned öfver Sodom och Gomorra, störtade Farao och hans här i Röda hafvet, utrotade Kanaans sju ogudaktiga folk, kringströdde Israels tolf stammar öfver jordens yta. Det var synden allena, som vållade allt detta.

Tänken slutligen på allt *det elände och all den sorg, som synden har förorsakat* och ännu i dag förorsakar. Smärta, sjukdom och död — strider, tvister och söndringar — afund, svartsjuka och hat — bedrägeri, svek och underslef — sjelfviskhet, ovänlighet och otacksamhet — alla dessa äro syndens frukter. Synden är allas deras moder. Det är synden, som så förderfvat och vanstält Guds skapelse.

Unge män, besinnen dessa saker, så skolen I ej undra, att vi predika så, som vi göra. Om I blott villen behjerta dem, skullen I för alltid bryta med synden. Viljen I leka med gift? Viljen I gyckla med helvetet? Viljen I taga glödande kol i edra händer? Viljen I hysa er dödligaste fiende i er barm? Viljen I fortsätta att lefva, som om det betydde ingenting, antingen edra synder äro förlåtna eller icke, antingen synden herskar öfver eder eller I hersken

öfver synden? Ack, vaknen upp till känsla af det syndiga och farliga i synden. Kommen ihåg Salomos ord: »Dårar, endast dårar, drifva gäck med synden» (Ordspr. 14: 9).

Lyssnen då till den anhållan, jag i dag framställer till eder: »Bedjen Gud, att han måtte lära eder, hvilket förfärligt ondt synden är. Så framt I viljen få er själ räddad, stån upp och bedjen.

2.

För det andra, söken att lära känna vår Herre Jesus Kristus.

Detta är i sanning det hufvudsakliga i religionen, detta är kristendomens hörnsten. Innan I lärt känna Kristus, äro mina varningar och råd gagnlösa och alla edra bemödanden fåfänga. Ett ur, hvars fjäder sprungit, är icke gagnlösare än en religion utan Kristus.

Men missförstån mig icke. Hvad jag menar är icke blotta kunskapen om hans namn; det är bekantskapen med hans barmhertighet, nåd och makt, kännedomen om honom, icke

genom örats hörsel, utan genom hjertats erfarenhet. Jag önskar, att I måtten känna honom genom tron — »känna honom», såsom Paulus säger, »och hans uppståndelses kraft, blifvande lika hans död» (Fil. 3: 10). Jag önskar, att I måtten kunna säga om honom: »Han är min frid och min kraft, mitt lif och min tröst, min läkare och min herde, min Frälsare och min Gud.»

Hvarföre lägger jag så mycken vigt härpå? Jo, emedan endast i Kristus »bor all fullhet» (Kol. 1: 19), emedan endast hos honom finnes all den nåd, som fordras för att fylla vår själs behof. I oss sjelfva äro vi arma, tomma varelser, tomma på rättfärdighet och frid, tomma på styrka och tröst, tomma på mod och tålamod, tomma på förmåga att stå upp ur synden och vandra mot himmelen. Endast hos Kristus finnes allt, som fattas oss — nåd, frid, visdom, rättfärdighet, helgelse, förlossning. Endast i den mån vi lefva i och af honom, äro vi starka och sunda kristna. Endast då det egna jaget är intet och Kristus är all vår förtröstan, äro vi väpnade för lifvets strid och vissa om seger; endast då äro vi rustade för lifvets färd och skola vinna dess mål. Att lefva af Kristus, att hemta allt från Kristus, att göra

allt i Kristi kraft, att alltid se upp till Kristus, detta är den andliga helsans sanna hemlighet. »Allt förmår jag genom Kristus, som mig mäktig gör» (Fil. 4: 13).

Unge män, jag framställer i dag Jesus Kristus för eder såsom edra själars rika skattkammare och uppmanar eder, att börja med, att gå till honom, om I viljen löpa så, att I vinnen målet. Låten detta vara ert första steg — att gå till Kristus. Kännen I behof af att rådfråga en vän? Han är den bäste vännen, »en vän, som älskar trognare än en broder» (Ordspr. 18: 24). Kännen I eder ovärdiga för edra synders skull? Frukten icke. Hans blod renar från all synd. Han säger: »Om än edra synder vore blodröda, skola de dock blifva hvita som snö, om de än vore röda som purpur, skola de varda såsom ull» (Es. 1: 18). Kännen I eder svaga och oförmögna att följa honom? Frukten icke: han skall gifva eder makt att blifva Guds barn. Han skall gifva eder den Helige Ande, som skall bo i eder och besegla eder såsom hans egendom; han skall gifva eder ett nytt hjerta och sätta en ny anda i eder. Ären I plågade och oroade af någon särskild svaghet? Frukten icke: det fins ingen ond ande, som Jesus ej kan utdrifva; det fins ingen

själens sjukdom, som ej han kan bota. Bestormens I af tvifvel och farhågor? Kasten dem ifrån eder. »Kommen till mig», säger han; »den till mig kommer, honom kastar jag icke ut.» Han känner väl en ung mans hjerta. Han känner edra svårigheter och frestelser, edra faror och edra fiender. I sitt kötts dagar var han eder lik — en ung man i Nazaret. Han kan hafva medlidande med edra svagheter, ty han har sjelf lidit och varit frestad. Sannerligen, I ären utan ursäkt, om I vänden eder ifrån en sådan Frälsare och vän.

Hören den uppmaning, jag i dag ställer till eder. Om I älsken lifvet, så söken att lära känna Jesus Kristus.

3.

För det tredje, glömmen aldrig, att ingenting är så vigtigt, som eder själs frälsning.

Er själ är evig. Hon skall lefva för evigt. Verlden och allt, som hon innehåller, skall förgås; så fast, så skön, så väl inrättad verlden än är, skall hon dock en gång taga slut. »Jorden och de verk, som äro deruppå, skola förbrännas» (2 Petr. 3: 10). Alla statsmäns, författares, målares, byggmästares verk äro i jemförelse med er själ kortlifvade; hon skall öfverlefva dem alla. Ängelns röst skall en dag förkunna: »Ingen tid skall vara mer» (Uppb. 10: 6), men något sådant skall aldrig sägas om eder själ.

Försöken, jag besvär eder, att hos eder inpregla den sanningen, att eder själs väl är det vigtigaste, I hafven att lefva för. Hon är den del af ert väsende, som bör framför allt tagas i betraktande. Intet ställe, ingen sysselsättning, som skadar er själ, är af verkligt gagn för eder. Ingen vän, intet sällskap förtjenar edert förtroende, som ringaktar eder själs angelägenheter. En menniska, som skadar eder kropp, er egendom, ert goda namn och rykte, tillfogar eder endast en timlig skada. Den, som lyckas förderfva er själ, är eder verklige fiende.

Betänken för ett ögonblick, för hvad ändamål I kommit i verlden, I kommen ej hit blott för att äta och dricka och tillfredställa köttets lustar, för att pryda eder kropp och följa dess begär, hvarthelst de vilja leda eder, för att arbeta och sofva och skratta och prata

och roa er och endast tänka på denna korta tiden. Nej, I ären ämnade för något högre och bättre än detta. I blefven satta på denna jord för att fostras för evigheten. Er kropp skulle endast vara en boning för eder odödlige ande. Man går tvärt emot Guds afsigter, om man, såsom så många göra, låter själen vara en kroppens tjenare och icke kroppen en själens tjenare.

Unge män! Gud har icke anseende till personen. Han gör icke afseende på en menniskas rock, eller börs, eller stånd, eller embete. Han ser icke med en menniskas ögon. Det fattigaste helgon, som någonsin dött på ett fattighus, är i hans ögon för mer än den rikaste syndare, som någonsin dött i ett palats. Gud ser icke efter rikedom, höga titlar, lärdom, skönhet eller något dylikt. Det är endast en sak som Gud ser på, och det är den odödliga själen. Han mäter alla menniskor efter en och samma måttstock, efter en och samma gradmätare, och det är *deras själs tillstånd.*

Förgäten icke detta. Hafven både morgon, middag och qväll eder själs bästa för ögonen. Stigen upp hvarje morgon med en hjertlig önskan, att hon måtte förkofra sig i det godt är, och gån till hvila hvarje afton med en allvarlig

fråga, om hon verkligen gjort det. Kommen ihåg Zeuxis, den berömde forntida målaren. Då man frågade honom, hvarföre han arbetade så ifrigt och gjorde sig så mycket möda med hvar och en af sina taflor, var hans enkla svar: »Jag målar för evigheten». Blygens icke att likna honom. Behållen eder odödliga själ framför ert inre öga, och då menniskorna fråga eder, hvarföre I lefven så, I gören så, så svaren dem enligt Zeuxis' anda: »Jag lefver för min själ.» Tron mig, en dag närmar sig med snabba steg, då själen blir det första, menniskor skola tänka på, och då den vigtigaste frågan blir: »Är min själ förlorad eller frälst?»

4.

För det fjerde, kommen ihåg, att det är möjligt att vara en ung man och dock tjena Gud.

Jag fruktar de snaror, satan i detta afseende lägger för eder. Jag fruktar, att han skall lyckas att ingifva eder den falska föreställningen, att det är omöjligt att i ungdomen vara en sann

kristen. Jag har sett många stupa för denna villfarelse. Jag har hört dem säga: »Ni begär omöjligheter, då ni väntar er så mycken gudsfruktan af unga menniskor. Ungdomen är ej rätta tiden för att vara allvarsam. Våra begär äro starka, och Gud har aldrig ämnat, att vi skulle undertrycka dem, såsom ni vill, att vi skola göra. Gud vill, att vi skola roa oss. Framdeles blir det tid nog för att vara gudfruktig.» Och verlden uppmuntrar endast allt för mycket dylikt sätt att tala. Verlden är endast allt för villig att blunda för ungdomens synder. Verlden tyckes anse, att det hör riktigt till saken, att unga män skola »rusta ut». Verlden tyckes taga för gifvet, att de unga *måste* vara ogudaktiga, och att det är omöjligt för dem att följa Kristus.

Unge män, jag vill blott göra eder den enkla frågan: »Hvar finnen i något af allt detta i bibeln?» Hvilket kapitel eller språk i bibeln kan anföras till stöd för detta verldens sätt att tala och resonera? Talar icke bibeln utan åtskilnad till gamla och unga? Är icke synden synd, antingen den begås vid tjugo eller femtio års ålder? Skolen I på domens dag kunna säga till eder ursäkt: »Jag vet, att jag syndade; men jag var så ung»? Lär icke det sunda förståndet

eder, att allt sådant är tomma undflykter? I ären ansvariga för Gud för edra handlingar från första stund, I kunnen skilja mellan rätt och orätt.

Jag vet väl, att det finnes många svårigheter i en ung mans väg; det erkänner jag villigt. Men det är alltid hinder på det rättas väg. Den stig, som drager till himmelen, är alltid smal, antingen vi äro unga eller gamla.

Det fins svårigheter — men Gud skall gifva er nåd att öfvervinna dem. Gud är ej en obillig herre. Han skall icke såsom Farao fordra af er att göra tegel utan strå. Han skall ställa så, att pligtens väg aldrig är omöjlig. Han har aldrig ålagt menniskan några bud, som han icke vill gifva henne förmåga att fullgöra.

Det fins svårigheter — men mången ung man har förr öfvervunnit dem, och det kunnen I ock göra. Moses var en ung man, lika beskaffad som I, och dock läsa vi om honom i Skriften: »Genom tron vägrade Moses, sedan han blifvit stor, att kallas son af Faraos dotter, och ville hellre lida misshandling med Guds folk än till en tid hafva lust i synden, och höll Kristi försmädelse för större rikedom, än Egyptens skatter, ty han såg efter lönen» (Ebr. 11:

24—26). Daniel var en ung man, när han började att tjena Gud i Babylon. Han var omgifven af alla slags frestelser. Han hade få med sig och många emot sig. Likväl var Daniels lefverne så oklanderligt och samvetsgrant, att äfven hans fiender ej »kunde finna sak med honom, om icke i hans gudsdyrkan» (Dan. 6: 5). Och detta är ej enstaka exempel. Jag kunde nämna en hel sky af vittnen. Tiden skulle blifva mig för kort, om jag skulle förtälja eder om den unge Isak, den unge Josef, den unge Josua, den unge Samuel, den unge David, den unge Salomo, den unge Abia (1 Kon. 14: 13), den unge Obadia (1 Kon. 18: 12), den unge Josia, den unge Timoteus. Alla dessa voro ej änglar, utan menniskor med af naturen lika beskaffade hjertan, som edra. Också de hade såväl som ni hinder att strida emot, lustar att kufva, pröfningar att utstå, svåra förhållanden att lefva uti. Men så unga de voro, funno de det dock möjligt att tjena Gud. Skola de icke stå upp i domen och fördöma eder, om I fortfaren att säga, att det är en omöjlighet?

Unge män, försöken att tjena Gud. Motstån djefvulen, då han hviskar, att det är omöjligt. Försöken, så skall Herren Gud, löftenas Gud, gifva eder kraft i och med försöket. Han

älskar att gå dem till mötes, som kämpa för att komma till honom, och skall möta eder och gifva eder den kraft, I kännen eder behöfva. Varen like mannen, som Bunyans Kristen såg i Uttolkarens hus: gån djerft fram och sägen: »Skrif upp mitt namn.» Herrens ord: »Söken, så skolen I finna, klappen, så skall det öppnas för eder» (Matt. 7: 7), äro sanna, ehuru man ofta får höra dem upprepas af hjertlösa och känslolösa tungor. Svårigheter, hvilka se ut som stora berg, skola smälta bort liksom snö om våren. Hinder, hvilka i det dimmiga fjerran sågo ut som jättar, skola sjunka ihop till intet, då I ärligt möten dem. Det skall visa sig, att lejonet på vägen, som så förskräcker eder, är fjettradt. Om menniskorna mera trodde på löftena, skulle de aldrig fegt skygga tillbaka för sina pligter. Men kommen ihåg det lilla ord, jag vill lägga eder på hjertat. Då satan säger till eder: »I kunnen ej vara kristna, derföre att I ären för unga, så svaren honom: »Gå bort, satan; med Guds hjelp vill jag *försöka.*»

5.

För det femte, föresätten eder att under hela eder lifstid taga bibeln till eder ledare och rådgifvare.

Bibeln är Guds nåds förrådskammare för menniskans själ — den vägkarta, hvarefter hon måste styra sin kosa, om hon vill vinna evinnerligt lif. Den innehåller allt hvad vi behöfva veta för att blifva fridfulla, heliga och lyckliga. Om en ung man vill veta, huru han skall rätt begynna sitt lif, må han höra, hvad David säger: »Huru kan en yngling bevara sin väg ren? När han håller sig efter ditt ord» (Ps. 119: 9).

Unge män, jag förmanar eder att göra det till en vana att läsa bibeln och aldrig låta någonting bryta denna vana. Låten icke edra kamraters åtlöje, låten icke den familjs ogudaktighet, hvari I kunnen lefva, låten intet af allt detta hindra er från att läsa er bibel. Föresätten eder att icke blott *hafva* en bibel, utan att äfven skaffa er tid att *läsa* den. Låten ingen intala eder, att det endast är en bok för söndagsskolebarn och gamla gummor. Det är den bok, hvarifrån konung David hemtade visdom och förstånd; det är den bok, som den

unge Timoteus kände från barndomen. Blygens aldrig för att läsa den. »Föraktten icke ordet» (Ordspr. 13: 13).

Läsen bibeln *med bön* om den Helige Andes nåd att förstå hvad I läsen. Biskop Beveridge säger sant: »Man kan likaväl läsa skriftens bokstaf utan ögon, som förstå dess anda utan Herrens nåd.»

Läsen bibeln *med vördnad,* såsom Guds ord och icke menniskors ord, och tron blindt, att hvad den gillar är rätt och hvad den fördömer är orätt. Varen öfvertygade, att hvarje lära, som icke kan stå profvet inför skriften, är falsk. På det sättet skolen I bevaras från att kastas hit och dit och kringföras af dessa yttersta dagarnes farliga meningar. Varen förvissade, att hvarje lefnadsväg, som strider mot Skriftens bud, är syndig och måste öfvergifvas. Detta skall afgöra många samvetsfrågor och afskära många tviflets knutar. Kommen ihåg, huru olika två konungar i Juda läste Guds ord: Jojakim läste det och skar sönder skriften och kastade den på elden (Jer. 36: 23). Och hvarföre? Jo, emedan hans hjerta uppreste sig deremot och ej ville lyda det. Josia läste det och genast ref han sina kläder och ödmjukade sig och gret inför Herren (2 Krön. 34: 19). Och

hvarföre? Jo, emedan hans hjerta var känsligt och lydaktigt. Han var redo att göra allt, som Ordet visade honom vara hans pligt. O, om I följden den senares och icke den förres exempel!

Och *läsen den regelbundet*. Detta är enda sättet att blifva »mäktig i skrifterna». En flyktig blick då och då i bibeln gagnar föga. Åtminstone blir man aldrig på det sättet förtrogen med dess skatter, eller får Andens svärd att passa ens hand i stridens stund. Utan sen till, att edert förstånd genom flitig läsning insamlar ett rikligt förråd af bibelkunskap, så skolen I snart få erfara dess värde och kraft. Passande bibelspråk skola i frestelsens stunder rinna eder i hågen. Skriftens bud skola tillhviskas eder i tider af tvifvel. Dess löften skola ljuda i edra öron i stunder af modlöshet. Och så skolen I få erfara sanningen af Davids ord: »I mitt hjerta gömmer jag ditt ord, att jag icke må synda emot dig» (Ps. 119: 11); och af Salomos ord: »När du går, lede det dig, när du ligger, bevare det dig, när du vaknar, tale det till dig» (Ordspr. 6: 22).

Jag dröjer så mycket mer vid denna punkt, som vår tid är en läsandets tid. Det tyckes ej vara någon ände på det myckna görandet af böcker, ehuru få af dem äro verkligt nyttiga.

Det tyckes riktigt vara en vurm att trycka och utgifva billiga alster. Alla slags tidningar öfverflöda och tonen i många bland de mest spridda vittnar dåligt om tidens smak. Midt ibland denna uppsjö af skadlig läsning vill jag förorda min Herres bok, uppmanar jag eder att ej glömma själens bok. Sen till, att icke tidningar och romaner bli lästa, medan profeternas och apostlarnas skrifter ligga obegagnade och försmådda. Sen till, att icke det uppskakande och osedliga uppslukar eder uppmärksamhet, under det att det uppbyggliga och helgande utestänges från eder själ.

Unge män, visen under hela edert lif bibeln den heder, som tillkommer densamma. Hvad annat I mån läsa, så läsen dock bibeln i första rummet och vakten eder för dåliga böcker; de äro i våra dagar legio. Sen till, hvad I läsen. Jag fruktar, att själar taga mera skada på denna väg, än de flesta menniskor hafva en aning om. Och värderen alla böcker, i den mån de öfverensstämma med bibeln. De, som stå bibeln närmast, äro de bästa, de, som äro mest aflägsna ifrån densamma, som stå mest i strid med densamma, äro de sämsta.

6.

För det sjette, knyten aldrig förtrogen vänskap med någon, som icke är en Guds vän.

Förstån mig rätt — jag talar icke om *bekantskaper*. Jag vill icke säga, att I ej bören hafva något att göra med andra än sanna kristna. Att gå så tillväga är i denna verlden hvarken möjligt eller önskvärdt. Kristendomen ålägger ingen att vara ohöfvisk.

Men hvad jag råder eder är att vara mycket noga i valet af edra *vänner*. Öppnen icke hela edert hjerta för någon, blott derföre att han är qvick, angenäm, godlynt, högsinnad och vänlig. Allt detta är mycket bra, så långt det går, men det är icke allt. Ingån icke vänskap med någon, som kan vara till skada för eder själ.

Tron mig, vigten af detta råd kan ej skattas för högt. Ingen kan räkna ut, huru mycken skada menniskor taga genom att umgås med gudlösa kamrater och vänner. Djefvulen har få bättre hjelpmedel för att förderfva en menniskas själ. Om man beviljar honom det, så bekymrar han sig föga om all den rustning, hvarmed man för öfrigt kan vara beväpnad. God uppfostran, tidigt förvärfvade sedliga vanor,

predikningar, böcker, fromma hem, föräldrars bref — han vet väl, att allt sådant uträttar föga, så framt I envisens att umgås med gudlösa vänner. I mån gerna motstå många uppenbara frestelser, undvika många i ögonen fallande snaror; om I blott vägren att bryta med en dålig umgängesvän, så är er själafiende nöjd. Det der förfärliga kapitlet, som beskrifver Amnons skändliga uppförande mot Tamar, begynner med orden: »Och Amnon hade en vän, som hette Jonadab — en mycket klok man» (2 Sam. 13: 3).

I måsten komma ihåg, att vi alla hafva en naturlig böjelse att härma efter andra; förmaningar kunna undervisa oss, men det är exemplen som smitta oss. Vi hafva alla en benägenhet att tillegna oss vår omgifnings seder; och ju mer vi tycka om dem, med hvilka vi lefva, desto starkare blir denna benägenhet. Utan att vi sjelfva ana det, inverka de på våra tycken och åsigter; för att komma dem närmare aflägga vi småningom hvad de ogilla och vinnlägga oss om hvad de gilla. Och hvad som är det allra värsta, vi tillegna oss mycket hastigare deras sätt att vara i hvad som är ondt än i hvad som är godt. Det är olyckligtvis icke helsa, utan sjukdom som smittar. Det är mycket

6.

För det sjette, knyten aldrig förtrogen vänskap med någon, som icke är en Guds vän.

Förstån mig rätt — jag talar icke om *bekantskaper*. Jag vill icke säga, att I ej bören hafva något att göra med andra än sanna kristna. Att gå så tillväga är i denna verlden hvarken möjligt eller önskvärdt. Kristendomen ålägger ingen att vara ohöfvisk.

Men hvad jag råder eder är att vara mycket noga i valet af edra *vänner*. Öppnen icke hela edert hjerta för någon, blott derföre att han är qvick, angenäm, godlynt, högsinnad och vänlig. Allt detta är mycket bra, så långt det går, men det är icke allt. Ingån icke vänskap med någon, som kan vara till skada för eder själ.

Tron mig, vigten af detta råd kan ej skattas för högt. Ingen kan räkna ut, huru mycken skada menniskor taga genom att umgås med gudlösa kamrater och vänner. Djefvulen har få bättre hjelpmedel för att förderfva en menniskas själ. Om man beviljar honom det, så bekymrar han sig föga om all den rustning, hvarmed man för öfrigt kan vara beväpnad. God uppfostran, tidigt förvärfvade sedliga vanor,

predikningar, böcker, fromma hem, föräldrars bref — han vet väl, att allt sådant uträttar föga, så framt I envisens att umgås med gudlösa vänner. I mån gerna motstå många uppenbara frestelser, undvika många i ögonen fallande snaror; om I blott vägren att bryta med en dålig umgängesvän, så är er själafiende nöjd. Det der förfärliga kapitlet, som beskrifver Amnons skändliga uppförande mot Tamar, begynner med orden: »Och Amnon hade en vän, som hette Jonadab — en mycket klok man» (2 Sam. 13: 3).

I måsten komma ihåg, att vi alla hafva en naturlig böjelse att härma efter andra; förmaningar kunna undervisa oss, men det är exemplen som smitta oss. Vi hafva alla en benägenhet att tillegna oss vår omgifnings seder; och ju mer vi tycka om dem, med hvilka vi lefva, desto starkare blir denna benägenhet. Utan att vi sjelfva ana det, inverka de på våra tycken och åsigter; för att komma dem närmare aflägga vi småningom hvad de ogilla och vinnlägga oss om hvad de gilla. Och hvad som är det allra värsta, vi tillegna oss mycket hastigare deras sätt att vara i hvad som är ondt än i hvad som är godt. Det är olyckligtvis icke helsa, utan sjukdom som smittar. Det är mycket

lättare att afkyla än att uppvärma, att utsläcka och döda hvarandras gudsfruktan än att uppelda och lifva densamma.

Unge män, jag besvär eder att lägga detta på hjertat. Innan I upptagen någon i ert ständiga umgänge, innan I vänjen eder att säga honom allt och öppna edra hjertan för honom i alla edra bekymmer och fröjder, så frågen eder sjelfva: »Skall denna vänskap blifva mig till sann nytta eller icke?» »Dåligt umgänge förderfvar i sanning goda seder» (1 Kor. 15: 33). Ack, om det språket lika ofta vore skrifvet i våra hjertan, som i våra förskrifter! Goda vänner äro bland våra största välsignelser; de kunna afhålla oss från mycket ondt, påskynda vårt lopp, tala till oss ett ord i sinom tid, vända vår blick uppåt, mana oss att gå framåt. Men en dålig vän är en verklig olycka, en tyngd, som ständigt drager oss nedåt och fjettrar oss vid jorden. Om du umgås med en ogudaktig, är det mer än troligt, att du till slut blir honom lik. Det är den vanliga utgången af alla sådana vänskapsförbindelser. De goda sänka sig till de dåliga, men de dåliga höja sig icke till de goda. Äfven en sten ger vika för ett ständigt drypande. Ordspråket: »Klädsel och umgänge äro stora sqvallerbyttor», är blott alltför

sant, och spanjorerna säga; »Visa mig, med hvilka en menniska umgås, så skall jag säga dig, hvad hon är.»

Jag uppehåller mig så mycket mer vid denna punkt, som den har mera sammanhang med edra framtidsutsigter, än det vid första påseendet vill synas. Om I någonsin kommen att ingå äktenskap, så är det mer än troligt, att I väljen er maka bland er umgänges- och vänkrets. Om Josafats son Joram icke knutit vänskap med Ahabs familj, skulle han troligtvis icke tagit Ahabs dotter till hustru. Och hvem kan öfverskatta vigten af ett godt val, då det är fråga om giftermål? Er lycka både i detta och det tillkommande lifvet torde bero derpå. Er hustru måste antingen gagna eller skada er själ; det fins ingen medelväg. Hon kommer antingen att blåsa upp religionens låga i er själ, eller slå kallt vatten på och afkyla densamma. Hon kommer att, allt efter sin egen karaktärs beskaffenhet, blifva antingen vingar eller fjettrar, antingen en tygel eller en sporre för eder kristendom. »Den, som finner en god hustru, får i sanning välsignelse af Herren» (Ordspr. 18: 22); men om I hafven den minsta angelägenhet att finna en sådan, så varen mycket noga i valet af era vänner.

Frågen I mig, hurudana vänner I skolen välja? Väljen sådana vänner, som skola gagna eder själ, vänner, för hvilka I kunnen hafva sann aktning, vänner, som I skullen önska att hafva nära eder på eder dödsbädd, vänner, som älska bibeln och ej äro rädda att tala med eder derom, vänner, som I ej skolen blygas att kännas vid vid Kristi ankomst, eller på domens dag. Följen Davids exempel; han sade: »Jag sluter mig till alla dem, som frukta dig, och till dem, som hålla dina befallningar» (Ps. 119: 63). Kommen ihåg Salomos ord: »Den, som umgås med visa, varder vis; men dårars stallbroder varder ond» (Ordspr. 13: 20). Men varen vissa på, att dåligt sällskap i detta lifvet är säkra vägen att i det tillkommande skaffa sig ännu sämre sällskap.

IV.

Särskilda regler för unga män.

1.

För det första, besluten genast att med Guds hjelp bryta med hvarje, om än aldrig så liten, medveten synd.

Må hvar och en af eder skåda in i sitt inre. Pröfven edra egna hjertan. Sen I någon vana eller gerning, som I veten vara orätt i Guds åsyn, så dröjen ej ett ögonblick med att angripa den. Besluten genast att upphöra dermed.

Ingenting förblindar så mycket förståndets ögon eller bedöfvar så säkert samvetets röst som *hyllad synd.* Det är kanske blott en liten synd, men det gör den icke mindre farlig. En

liten läcka kan komma ett stort skepp att sjunka, en liten gnista upptänder en stor eld. Så kan ock en liten hyllad synd förderfva en odödlig själ. Följen mitt råd och sen aldrig genom fingret med små synder. Gud befalde Israel att döda alla kanaaneer, både små och stora. Handlen enligt samma grundsats och skonen icke några små synder. Rätt säger Höga Visan: »Låt oss hjelpas åt att fånga räfvarne, de *små* räfvarne, som förstöra vingårdarne» (H. V. 2: 15).

Varen förvissade, att ingen ogudaktig menniska ämnade i början blifva så ogudaktig, som hon sedan blef. Men hon begynte med att tillåta sig någon *liten* öfverträdelse, och denna ledde till en större, och denna åter till en ännu större, och så blef hon den eländiga varelse, som hon nu är. Då Hazael hörde Elisa tala om de gräsliga gerningar, som han en dag skulle begå, frågade han helt förvånad: »Men hvad är din tjenare, den hunden, att han skulle göra så stora ting?» (2 Kon. 8: 13). Men han lät synden slå rot i sitt hjerta och så begick han till slut dem alla.

Unge män, motstån synden i dess begynnelse. Den kan då se ringa och obetydlig ut, men kommen ihåg, hvad jag säger eder, motstån den, dagtingen icke med den, låten den icke

stilla och ostördt få innästla sig i edert hjerta. »Skadans moder», säger ett gammalt ordspråk, »är icke större än en myggvinge.» Det finnes ingenting, som är finare än en nålsudd; men då den gjort ett hål, drager den hela tråden efter sig. Kommen ihåg apostelns ord: »Litet af surdeg försyrar hela degen» (1 Kor. 5: 6). Mången ung man kunde med sorg och blygsel säga eder, att han kan spåra felslåendet af alla sina jordiska förhoppningar från den orsak, hvarom jag talar, från en liten i dess början hyllad synd. Han började att i småsaker vänja sig vid osanning och oärlighet, och så fick det onda allt mera makt öfver honom. Steg för steg fortgick han från en mindre synd till en större, tills han slutligen begick saker, som han skulle ansett omöjliga, tills han slutligen förlorade sin plats, förlorade sitt goda namn och rykte, förlorade sin frid och så när förlorade sin själ. Han vårdslösade en remna på sitt samvetes mur, emedan den föreföll så liten, men som denna lilla remna lemnades i fred, så växte den med hvarje dag, tills slutligen hela muren hotade att ramla,

Kommen isynnerhet ihåg detta med afseende på »sanning» och »ärlighet». Gören eder samvete af knappnålar och stafvelser. »Den,

som är trogen i det minsta, han är ock troge i mycket» (Luk. 16: 10). Hvad verlden än m säga, så fins det inga *små* synder. Alla stor byggnader bestå af små delar och den först stenen är lika vigtig som någon annan. All vanor bildas genom en följd af små handlingar och den första lilla handlingen är af stor be tydelse. Yxan i fabeln bad träden endast om så mycket trä, som behöfdes för ett skaft, så skulle hon sedan ej besvära dem mer. Hon fick hvad hon begärde, och så hade hon snart huggit ned dem alla. Djefvulen vill blott få in eggen af en liten hyllad synd i ert hjerta; så blifven I snart helt och hållet hans. William Bridge har sagt träffande: »Det fins ingenting litet emellan oss och Gud; ty Gud är en oändlig Gud.»

Det fins två sätt att komma ned från ett kyrktorn; det ena är att hoppa ned och det andra att gå ned utför trapporna; men båda sätten föra ned till marken. Sammalunda fins det två sätt att komma till helvetet; det ena att gå dit med öppna ögon — få menniskor göra det; det andra att gå dit ned på de trappsteg, som vi kalla små synder; och det, fruktar jag, är blott alltför vanligt. Äfven en hedning *)

*) Juvenalis.

unde säga: »Hvem har någonsin låtit sig nöja ned en enda synd?» Och så sjunker man med varje år allt djupare ned i det onda. Jeremy aylor beskrifver träffande syndens utveckling os en menniska. »Först gör den henne förskräckt; sedan blir den angenäm, sedan lätt, sedan tjusande, sedan ofta upprepad, sedan en vana, sedan inrotad, och så blir menniskan obotfärdig, sedan förhärdad, sedan besluter hon att aldrig omvända sig och till slut blir hon fördömd.»

Unge män, om I ej viljen få ett sådant slut, så kommen ihåg den regel, jag i dag gifver eder — besluten att genast bryta med hvarje medveten synd.

2.

För det andra, besluten att med Guds hjelp undfly allt, som kan blifva en anledning till synd.

Biskop Hall sade förträffligt: »Den, som vill vara säker för onda gerningar, måste hålla sig på långt afstånd från alla anledningar der-

till.» Det är ej nog, att vi föresätta oss att ej synda, vi måste ock noga undvika allt, som leder dertill. Efter denna måttstock böra vi pröfva vårt sätt att använda tiden, de böcker, vi läsa, de familjer, med hvilka vi umgås, de sällskaper, vi besöka. Det är ej nog att säga: »Här fins det ingenting, som är bestämdt ondt;» vi måste gå längre och fråga: »Är det här någonting, som för mig kan blifva en anledning till synd?»

Detta — kommen väl ihåg det — är ett hufvudskäl, hvarföre vi böra vakta oss för *sysslolöshet*. Och detta ej blott derföre, att det är i sig sjelft syndigt att göra ingenting; utan äfven derföre, att sysslolösheten öppnar dörren för onda tankar och fåfänga inbillningar, samt ger satan tillfälle att i själen utså det ondas frön. Detta är det farligaste i sysslolösheten. Om David icke gifvit djefvulen tillfälle genom att sysslolös vanka af och an på taket af sitt palats, hade han troligtvis aldrig försett sig på Batseba eller mördat Uria.

Detta är också ett hufvudskäl, hvarföre man ej kan annat än afråda från *verldsliga nöjen*. Det torde i vissa fall vara svårt att bevisa, det de i sig sjelfva äro bestämdt syndiga och förbjudna i bibeln. Men det är ganska lätt att

visa, det nästan alla öfva ett skadligt *inflytande* på själen. De utså der fröen till ett jordiskt och köttsligt sinnelag. De strida emot trons lif. De främja en osund och onaturlig åtrå efter själsspänning. De nära köttets begärelse, ögonens begärelse och lefvernets högfärd. De borskymma utsigten till himmelen och evigheten, samt gifva en falsk färg åt tidens förhållanden. De göra hjertat ohågadt för enskild bön, bibelns läsning och stilla umgänge med Gud. Den, som hängifver sig åt dem, sätter vapen i händerna på frestaren. Han är lik en krigare, som gifver sin fiende fördelen af sol, blåst och mark. Det vore underligt, om han ej då ständigt skulle finna sig besegrad.

Unge män, bemöden eder att, så mycket som på eder beror, undvika allt, som kan blifva skadligt för er själ. Räcken aldrig djefvulen handen. Andra torde säga: »I ären för samvetsgranna, för nogräknade; hvad är det för ondt i det eller det?» Men lyssnen ej till dem. Det är farligt att leka med eggjern; det är ännu farligare att taga sig friheter med sin odödliga själ. Den, som vill vara säker, bör ej närma sig farans brant. Han måste betrakta sitt hjerta som ett krutmagasin och vakta sig att onödigtvis leka med frestelsens gnista.

Hvartill tjenar det att bedja: »Herre, inled oss icke i frestelse»? med mindre man sjelf är angelägen att ej löpa in i densamma, eller »fräls oss från den onde», så framt man ej sjelf är rädd för att komma i hans väg? Tagen Josef till eder föresyn. Han icke blott vägrade att följa sin matmoders uppmaning till synd, utan han visade ock sin visdom genom att fly ifrån henne (1 Mos. 39: 10). Läggen på hjertat Salomos råd: att icke blott akta sig att gå på den ogudaktiges stig, utan att »undvika den, taga af ifrån den och gå den förbi» (Ordspr. 4: 15); att icke blott akta sig för att blifva drucken, utan icke ens »se på vinet, att det är så rödt» (Ordspr. 23: 31). Den, som i Israel gjorde ett nazirlöfte, afhöll sig icke blott från vin, utan smakade icke ens vinträdets frukt i någon form. »*Afskyn* det onda», säger Paulus till Romarne (12: 7); det är ej nog med att icke göra det onda. »Fly ungdomens lustar», skrifver han till Timoteus; håll dig så långt ifrån dem som möjligt (2 Tim. 2: 22). Ack, huru behöfliga äro icke dessa varningar! Dina måste nödvändigt gå ut för att besöka de ogudaktiga Sikemiternas döttrar, och hon förlorade sin ära. Lot måste nödvändigt uppslå sitt tält

nära det syndiga Sodom, och han förlorade allt utom lifvet.

Unge män, låten i tid varna eder. Försöken icke alltid, huru nära I kunnen låta själafienden komma eder, utan att fångas af honom. Hållen honom på så långt afstånd som möjligt. Försöken att undvika frestelsens väg; det är bästa sättet att skydda sig mot synden.

3.

För det tredje, föresätten eder att aldrig glömma, det Guds öga följer eder.

Guds öga! Tänken på det. Öfverallt, i hvarje hus, på hvarje åker, i hvarje rum, i hvarje sällskap, antingen I ären ensamma eller bland menniskor, är Guds öga alltid på eder. »Herrens ögon äro öfverallt; de speja på onda och goda» (Ordspr. 15: 3); och de äro ögon, som läsa likasåväl hjertan som handlingar.

Försöken, jag besvär eder alla, att fatta och behjerta denna sanning. Kommen ihåg, att I hafven att göra med en allseende Gud, en Gud, som aldrig slumrar eller sofver, en

Gud, som förstår edra tankar fjerran ifrån och för hvilken natten lyser som dagen. I kunnen lemna er faders tak bakom eder och liksom den förlorade sonen gå bort i ett fjerran land, samt tänka, att ingen ger akt på ert uppförande; men Guds öga och öra äro der före eder. I kunnen bedraga edra föräldrar eller förmän, I kunnen säga dem osanningar, samt vara ett i deras åsyn och ett annat på deras rygg, men I kunnen ej bedraga Gud. Han genomskådar eder i grund. Han hörde, hvad I saden, då I kommen hit i dag. Han vet, hvad I tänken på i detta ögonblick. Han ställer våra mest förborgade synder i ljuset af sitt ansigte, och om I icke tagen eder till vara, skola de en gång till eder skada framdragas inför verlden.

Huru litet behjerta vi icke denna sanning! Huru många saker göras icke oupphörligen, som menniskorna aldrig skulle göra, om de trodde, att de vore sedda! Huru många synder begås icke i inbillningens hemliga rum, som aldrig skulle tåla dagens ljus! Ja, menniskor hysa tankar i ensamheten och säga ord i ensamheten och göra handlingar i ensamheten, som de skulle blygas och rodna för, om de framdroges för verlden. Ljudet af ett kommande fotsteg har hejdat månget ondskans dåd.

En knackning på dörren har vållat inställandet och öfvergifvandet af mången illgerning. Men ack, hvilken vanvettig dårskap är icke detta! Det fins ett allseende vittne, hvars öga följer oss, hvart vi gå. Lås igen dörren, fäll rullgardinen, stäng luckorna, släck ljuset; det betyder ingenting, det hjelper icke: Gud är öfverallt; du kan ej utestänga honom eller hindra honom från att se. »Allt är blottadt och uppenbart för hans ögon, med hvilken vi hafva att göra» (Ebr. 4: 13). Detta förstod den unge Josef väl, då hans matmoder frestade honom. Det var ingen i huset, som kunde se dem, intet menskligt öga, som kunde vittna emot honom; men Josef lefde, såsom såge han den Osynlige. »Huru skulle jag nu så mycket ondt göra och synda emot Gud» (1 Mos. 39: 9)?

Unge män, jag beder eder alla läsa den 139:de psalmen. Jag råder eder alla att lära er den utantill. Pröfven derefter alla edra handlingar; frågen ofta till eder sjelfva: »Kommer jag ihåg, att Gud ser mig?»

Lefven såsom inför Guds åsyn. Detta är hvad Abraham gjorde — han vandrade *inför* Gud. Detta är hvad Enoch gjorde — han vandrade *med* Gud. Detta är hvad himlen sjelf skall blifva — Guds eviga närvaro. *Gören*

intet, som I ej viljen att Gud skall se. *Sägen* intet, som I ej viljen att Gud skall höra. *Skrifven* intet, som I ej viljen att Gud skall läsa. *Gån* ingenstädes, der I ej viljen att Gud skall finna eder. *Läsen* aldrig någon bok, om hvilken I ej skullen vilja att Gud sade: »Visen mig den.» Använden aldrig eder tid på ett sådant sätt, att I ej skullen vilja att Gud sade: »Hvad gören I?»

4.

För det fjerde, varen flitiga i nådemedlens bruk.

Besöken regelbundet Guds hus, så ofta det är öppet för bön och predikan, och det står i eder förmåga att gå. Varen regelbundna i söndagens helgande och föresätten eder, att Guds dag i veckan hädanefter skall egnas åt honom, som är dess rättmätige egare.

Jag önskar icke qvarlemna i eder själ några oriktiga intryck. Gån icke bort och sägen, att jag påstod, att religionen bestod allenast i flitig och regelbunden kyrkogång. Nej, det har

jag aldrig påstått. Jag har ingen önskan att se eder växa upp som fariseer och formkristne. Om I tron, att blotta utvärtes gåendet till kyrkan på vissa timmar och på en viss dag i veckan gör er till kristna, samt redo att möta eder Gud, så säger jag eder rent ut, att I ären jämmerligen bedragne. Alla gudstjenstliga öfningar utan hjertats deltagande deri äro fåfänga och gagnlösa. Endast de äro sanna tillbedjare, som »tillbedja Gud i anda och sanning; ty Fadren söker ock sådana tillbedjare» (Joh. 4: 23).

Men nådemedlen äro ej att förakta, derföre att de ej äro några frälsare. Guld är icke mat — du kan ej äta det, — men du vill ju ej derföre säga, att det är gagnlöst, och kasta bort det? Din själs eviga välfärd beror visserligen icke på nådemedlen, men det är i alla fall säkert, att utan dem kommer din själ i vanliga fall att stå sig slätt. Gud *kunde* föra alla de frälsta till himmelen i en brinnande vagn, såsom han gjorde med Elias, men det gör han icke. Han kunde undervisa dem alla genom syner och drömmar och underbara ingripanden, utan att de skulle behöfva läsa eller tänka för sig sjelfva; men det gör han icke. Och hvarföre icke? Emedan han är en Gud, som verkar

genom medel, och det är hans lag och vilja, att i menniskans alla förhållanden till honom medel skola begagnas. Ingen annan än en dåre eller svärmare skulle tänka på att bygga ett hus utan stegar och murarställningar; så föraktar ej heller någon vis menniska medel.

Jag uppehåller mig så mycket mer vid denna punkt, som satan skall uppbjuda all sin förmåga för att uppfylla edert sinne med invändningar mot användandet af medel. Han skall framhålla den mängd menniskor, som använda dem, utan att blifva det minsta bättre deraf. »Sen der», skall han tillhviska eder, »märken I icke, huru de, som gå i kyrkan, ej äro bättre än de, som afhålla sig derifrån?» Men låten eder ej rubbas häraf. Det är aldrig ärligt spel att förkasta en sak, derföre att den missbrukas. Deraf att många begagna nådemedlen utan att hafva någon nytta af dem, följer icke, att de icke kunna vara till gagn. Läkemedel böra ej förkastas, derföre att många taga dem utan att återfå sin helsa. Det skulle ej falla någon in att upphöra med att äta och dricka, derföre att andra behaga att äta och dricka omåttligt och till följd deraf blifva sjuka. Nådemedlens liksom många andra sakers värde beror i väsentlig mån på, om man begagnar

dem i den rätta andan och på det rätta sättet.

Jag dröjer äfven derföre vid denna punkt, emedan jag är mycket angelägen, att hvarje ung man skall regelbundet höra evangelii predikan. Jag kan ej säga, huru vigtigt jag anser detta vara. Genom Guds välsignelse kunde evangelii embete blifva medlet till att omvända er själ, till att gifva eder en saliggörande kunskap om Kristus, till att i verk och sanning göra eder till Guds barn. Detta skulle blifva ett ämne till evig tacksamhet. Detta skulle vara en händelse, hvaröfver änglarne skulle glädja sig. Men äfven om det ej skulle gå så väl, så har dock evangelii predikan en *återhållande* makt, ett förädlande inflytande, hvarunder jag allvarligt önskar att hvarje ung man måtte bringas. Det fins tusenden, som evangelium afhållit från det onda, äfven om det ännu ej omvändt dem till Gud; det har gjort dem till bättre medlemmar af samhället, om det ock icke ännu gjort dem till sanna kristna. Det ligger en viss hemlighetsfull kraft i evangelii trogna predikan, som omärkligt verkar på de skaror, som lyssna dertill, utan att mottaga det i sina hjertan. Att höra synden fördömas och heligheten beprisas; att höra

Kristus upphöjas och djefvulens gerningar bestraffas; att höra himmelriket och dess sällhet målas och verlden och dess tomhet afslöjas; att höra detta vecka efter vecka, söndag efter söndag är sällan utan någon god verkan på själen. Det gör det långt svårare att sedan kasta sig i all sköns oordentligheter och utsväfningar. Det verkar som en helsosam tygel på menniskohjertat. Detta är ock ett sätt, tror jag, hvarpå Guds löfte: »Mitt ord skall ej vända tillbaka till mig fåfängt» (Es. 55: 11), uppfylles. Det ligger mycken sanning i Whitefields starka uttryck: »Evangelium afhåller mången från fängelset och galgen, om det än icke afhåller honom från helvetet.»

Låten mig här nämna en annan sak, som nära sammanhänger med detta ämne. Låten ingenting någonsin fresta eder att blifva sabbatsbrytare. Jag ber er lägga detta på hjertat. Gören det till en grundsats att gifva hela er sabbat åt Gud. En anda af ringaktning för Guds heliga dag håller på att med fruktansvärd hastighet utbreda sig ibland oss, och icke minst bland unga män. Söndagsresor på jernvägar och ångbåtar, söndagsbesök, söndagsutflygter hålla med hvarje år på att blifva vanligare än förr, och de göra själarna oändlig skada.

Unge män, varen nogräknade i denna punkt. Intagen en bestämd hållning, antingen I bon på landet eller i stad; föresätten eder att icke ohelga eder hvilodag. Låten icke den skenfagra förevändningen, att eder kropp behöfver vederqvickas, låten icke er omgifnings exempel, låten inga bjudningar — låten intet af allt detta förmå eder att afvika från den faststälda regeln, att *Guds dag skall gifvas åt Gud.*

Om I en gång upphören att fråga efter söndagen, så skolen I till slut upphöra att fråga efter er själ. De steg, som leda till detta mål, äro lätta och gradvisa. Börjen med att icke hedra Guds dag, så skolen I snart upphöra att hedra Guds hus; upphören att hedra Guds hus, så skolen I snart upphöra att hedra Guds bok; upphören att hedra Guds bok, så skolen I snart upphöra att hedra Gud. Om en menniska lägger grunden på sin byggnad med att icke hafva *någon sabbat,* skall det ej förvåna mig, om hon lägger slutstenen med att ej hafva *någon Gud.* Man har ett märkvärdigt yttrande efter domaren Hale, att af alla de personer, som, medan han suttit på domstolen, dömts till döden, hade han endast träffat få, som vid närmare efterfrågan icke erkänt, att de börjat sin brottsliga bana genom sabbatsbrott.

Unge män, I torden råka i sällskap med sådana, som icke hedra Herrens dag; föresätten eder då att med Guds hjelp helga densamma. Hedren den genom att regelbundet besöka något rum, der evangelium redligt predikas. Tron mig, I skolen finna, att en särskild välsignelse skall följa ett sådant handlingssätt: »Om du på sabbaten tillbakahåller din fot, så att du icke gör hvad dig lyster på min heliga dag, och om du kallar sabbaten din lust, Herrens helgdag en ärad dag, och om du ärar den så, att du ej går på dina vägar, icke söker hvad dig lyster och icke talar fåfängt tal, då skall du hafva din lust i Herren och jag skall föra dig upp på landets höjder» (Es. 58: 13, 14). Och ett är mycket säkert, edra känslor med afseende på hvilodagen skola alltid vara en probérsten och en måttstock på eder beqvämhet för himmelen. Våra sabbater äro en försmak och en profbit på himmelen. Den, som finner dem en börda och icke en förmånsrätt, kan vara viss på, att hans hjerta behöfver en grundlig förändring.

5.

För det femte, föresätten eder att, hvarhelst I än ären, bedja till Gud.

Bönen är menniskosjälens andedrägt. Utan bön kunna vi väl hafva namn af att lefva och anses som kristna; men i Guds åsyn äro vi döda. Känslan, att vi måste ropa till Gud om nåd och frid, är ett tecken till andligt lif, och vanan att för honom utgjuta vår själs begär är ett bevis, att vi hafva barnaskapets Ande. Och bönen är den af Gud förordnade vägen, hvarpå vi skola erhålla hjelp för våra andliga behof. Den öppnar skattkammaren och upplåter välsignelsens källa. Om vi icke hafva, är det derföre, att vi icke bedja.

Bönen är det medel, hvarigenom vi neddraga öfver vår själ Andens gåfvor. Jesus har lofvat den Helige Ande, hugsvalaren, och denne är färdig att komma ned med alla sina gåfvor, att förnya, helga, rena, styrka, lifva, uppmuntra, upplysa, undervisa, leda i all sanning. Men han bidar att blifva ombedd.

Och här är det, jag säger det med sorg, som menniskorna så jämmerligen komma till korta. Det fins få, som verkligen bedja; många

falla på sina knän och uppläsa ett böneformulär; men få bedja af hjertat, få ropa till Gud, få åkalla Herren, få söka, som om de ville finna, få klappa, som om de hungrade och törstade, få brottas, få kämpa på allvar med Gud om bönhörelse, få gifva honom ingen ro, få äro beständiga i bönen, få äro nyktra och vakande till att bedja, få bedja alltid och oupphörligen och tröttna icke. Ja, få bedja. Bönen är något, som betraktas, som om det fölle af sig sjelft, men som sällan öfvas; något, som åligger alla, men som knappt någon verkligen förrättar.

Unge män, tron mig, om eder själ skall blifva frälst, så måsten I bedja. Gud har inga stumma barn. Om I skolen kunna motstå verlden, köttet och djefvulen, måsten I bedja; det är fruktlöst att vänta sig styrka i pröfningens stund, om man ej i bön sökt derefter. I kunnen råka i sällskap med sådana, som aldrig bedja, I torden nödgas sofva i samma rum med någon, som aldrig ber Gud om nåd; men ... genting, och dock måsten I, märk hvad jag säger, bedja.

Jag kan mycket väl tro, att det härvid möter eder stora svårigheter, svårigheter med afseende på tillfällen, tider och ställen. Jag

vågar icke i detta afseende uppställa några för bestämda regler. Jag lemnar saken åt ert eget samvete. I måsten låta leda eder af omständigheterna. Vår Herre Jesus Kristus bad på ett berg; Isak bad på åkern; Hiskias vände sitt ansigte mot väggen, der han låg på sitt sjukläger; Daniel bad på flodstranden; aposteln Petrus bad på taket. Jag har hört talas om unga män, som bedit i stall och på höskullar. Allt hvad jag påstår är detta: I måsten veta, hvad det är att »gå in i er kammare» (Matt. 6: 6). I måsten hafva några bestämda tider, då I talen med Gud ansigte mot ansigte, I måsten hvarje dag upplyfta edert hjerta till Gud; *I måsten bedja.*

Utan bön äro alla råd gagnlösa. Bönen är den sista del, som Paulus uppräknar i sin beskrifning om den andliga vapenrustningen (Ef. 6), men den är i sanning först i värde och vigt. Detta är den mat, som I dagligen måsten äta, om I viljen lyckligen genomvandra detta lifvets öken. Det är endast i denna kraft, som I kunnen gå framåt mot Guds berg. Jag har hört sägas, att Sheffields synålsslipare under sitt arbete alltid bruka ett magnetiseradt munstycke, hvilket uppfångar allt det fina dam, som flyger omkring dem i luften, och genom att

hindra det att tränga in i deras lungor, frälsar deras lif. Bönen är ett sådant munstycke, som I alltid måsten begagna; annars kunnen I aldrig arbeta oskadda i denna syndiga verlds osunda atmosfär. *I måsten bedja.*

Unge män, varen vissa, att ingen tid är så väl använd som den, hvilken en menniska tillbringar på sina knän. Bereden tid härför, hurudan än eder sysselsättnig må vara. Tänken på David, hela Israels konung; hvad säger han: »Afton och morgon och middag vill jag sucka och klaga, och han skall höra min röst»? (Ps. 55: 18). Tänken på Daniel. Han hade ett helt rikes angelägenheter på sitt hjerta, och dock bad han tre gånger om dagen. Detta är nyckeln till det undret, att han blef bevarad i ett ogudaktigt Babylon. Tänken på Salomo. Han började sin regering med bön om hjelp och ledning; deraf härledde sig den underbara framgång, han rönte i allt. Tänken på Nehemia. Han skaffade sig tid att bedja till himmelens Gud, till och med då han stod inför sin herre Ahasverus. Tänken på det föredöme, dessa fromma män gifvit eder, och gån och gören sammaledes.

Ack, att Herren finge gifva eder böns och nåds Ande! Ack, att dessa mina ord blefve ett

medel att lägga bönens vigt på edra hjertan och göra eder till sanna bedjare!

---

5. (Slut.)

Och nu hastar jag till slutet af dessa mina vänliga ord. Jag har sagt saker, som I kanske ej tycken om och ej viljen rätta eder efter. Men jag vädjar till edert samvete, äro de icke *sanna?*

Unge män, I hafven alla ett samvete. Så förderfvade och förstörde vi än blifvit genom syndafallet, så hafva vi dock alla ett samvete. I en vrå af hvarje hjerta sitter ett vittne för Gud, ett vittne, som fördömer, då vi göra orätt, och gillar, då vi göra rätt. Till detta vittne vädjar jag i dag: *Äro ej de saker, jag nyss sagt, sanna?*

Gån då, unge män, och föresätten eder i dag att komma ihåg eder Skapare i eder ungdom. Innan nådens dag är förbi, innan ert samvete blifvit förhärdadt af åren och dödadt genom fortsatt förqväfvande, medan I hafven kraft, tid och tillfällen, ingån med Herren ett evigt, obrottsligt förbund. Anden skall ej all-

tid straffa. Samvetets röst skall blifva svagare och svagare, för hvarje år I motstån den. Ateniensarne sade till Paulus; »Vi vilja ännu en gång höra dig derom;» men de hade hört honom för sista gången (Apg. 17: 32). Skynden, uppskjuten icke. Tveken och halten ej längre.

Tänken på den outsägliga glädje, I skolen bereda fromma *föräldrar, slägtingar och vänner*, om I följen mitt råd. De hafva kostat tid, pengar och krafter på er uppfostran, på eder bildning. Visserligen förtjena de någon lön derför af eder. Och hvilken kan beräkna den glädje, som de unga hafva i sin förmåga att skänka? Hvem kan beskrifva den oro och sorg, som sådana söner som Esau, Hofni och Pinehas och Absalom kunna förorsaka? Salomo säger mycket sant: »En vis son gör sin fader glädje, men en dåraktig son är sin moders sorg» (Ordspr. 10: 1). O, betänken detta och gifven Gud edert hjerta! Må det icke till slut sägas om eder såsom om så många: Deras ungdom var dårskap, deras mannaålder en hård kamp och deras ålderdom sorg och saknad.

Tänken på *det gagn, hvartill I kunnen få blifva redskap för verlden*. Nästan alla Guds utmärktaste helgon sökte tidigt Herren. Moses, Samuel, David, Daniel, tjenade alla Gud ifrån

ungdomen. Gud tyckes hafva sin lust i att hedra unga tjenare; och hvad kunde vi ej med tillförsigt vänta, om unga män i våra dagar ville helga sitt lifs vår åt Gud? Arbetare behöfvas nu på nästan alla ädla och stora verksamhetsfält; alltför få sådana erbjuda sig. Det fins en mängd olika maskinerier för sanningens spridande, men det fins ej tillräckligt många händer för att sköta dem. Det är lättare att för goda ändamål anskaffa penningar än män. Lärare behöfvas för nya kyrkor, missionärer behöfvas för nya stationer, besökare behöfvas för i okunnighet och synd försjunkna trakter, lärare behöfvas för nya skolor; månget godt verk står stilla blott af brist på arbetare. Tillgången på fromma, trogna, pålitliga män för sådana verksamhetsfält, som jag nämnt, motsvarar på långt när icke behofvet.

Vår tids unge män, *Gud behöfver eder*. Vårt tidehvarf är företrädesvis ett verksamhetens tidehvarf. Vi hålla på att skaka af oss något af vår forna sjelfviskhet. Menniskorna sofva ej längre, såsom deras förfäder, håglöshetens och likgiltighetens sömn med afseende på andra. De börja skämmas för att tänka som Kain: »Skall jag taga vara på min broder?» Ett vidsträckt fält för nyttig verksamhet öppnar

sig för eder, blott I viljen beträda detsamma. Skörden är stor och arbetarne äro få. Nitälsken för goda verk. »Kommen, kommen Herren till hjelp med de tappre» (Dom. 5: 23).

Detta är på sätt och vis att vara lik Gud: att icke blott »vara god», utan äfven »göra godt» (Ps. 119: 68). Detta är att följa i er Frälsares fotspår: »Han gick omkring och gjorde godt» (Apg. 10: 38). Detta är att lefva som David lefde: »Han tjenade för sin samtid Guds vilja» (Apg. 13: 36).

Och hvem kan tvifla, att detta är den väg, som anstår en odödlig själ? Hvem vill ej hellre lemna denna verlden såsom Josia, begråten af alla, än skiljas hädan såsom Joram, utan att vara saknad? (2 Kor. 21: 20.) Hvilketdera är bättre att vara en tanklös, fåfänglig odåga, som endast gör »jorden onyttig», att lefva för sin kropp, sin sjelfviskhet, sina lustar och sitt högmod; eller att uppoffra och uppoffras för det härliga målet att vara sina medmenniskor till nytta; att såsom en Wilberforce, en lord Shaftesbury, vara en välsignelse för sitt fädernesland och verlden, att såsom Howard vara de fångnas vän, att såsom Schwartz vara en andlig fader för hundratals odödliga själar i hednaverldén, att såsom gudsmannen Robert

M'Cheyne vara ett brinnande och skinande ljus, ett af alla menniskor kändt och läst Kristi bref, en uppmuntran för hvarje kristligt hjerta, som kommer i ens väg? O, hvem kan tveka? Hvem kan för ett ögonblick tvifla?

Unge män, betänken edert ansvar. Besinnen, hvilken stor förmånsrätt och fröjd det är, att göra godt. Föresätten eder i dag att lefva ett nyttigt lif. Gifven genast edert hjerta åt Kristus.

Tänken slutligen på den *sällhet,* som skall tillströmma er egen själ, om I tjenen Gud, sällhet i tiden, medan I vandren genom detta lifvet, och sällhet för evigheten, när resans mål är hunnet. Tron mig, hvilka fåfängliga föreställningar I än mån hafva insupit, tron mig, det fins en lön för den rättfärdige äfven i denna verlden. Gudaktigheten har sannerligen löfte om detta lifvet, så väl som om det tillkommande. Ingenting ger en så varaktig frid, som medvetandet, att Gud är ens vän. Ingenting skänker en så sann tillfredsställelse, som vissheten, att, så stor än ens ovärdighet är, så är man dock fullkommen i Kristus, att man eger ett ovanskligt arf, att man valt den goda delen, som ej skall tagas ifrån en.

»Den vrångsinte kan väl tillfredsställas af

sina vägar, men den gode tillfredsställes af sitt samvete» (Ordspr. 14: 14). En verldsmenniskas väg blir allt mörkare och mörkare, för hvarje år hon lefver, men en kristens stig är såsom »den uppgående solen, som lyser mer och mer, till dess dagen nått sin höjd» (Ordspr. 4: 18). Hans sol håller just på att gå upp, då den ogudaktiges för alltid går ned — hans rätta sällhet börjar just att blomstra för evigt, då den ogudaktiges korta lycka halkar honom ur händerna och försvinner.

Unge män, detta är sanna ord. Fördragen förmaningens ord. Låten öfvertala eder. Tagen på eder korset. Följen Kristus. Öfverlemnen eder åt Gud.

COLUMBIA UNIVERSITY
0032023006

Hvilken väg går du?

Nitton år i ett
främande land
ifrån Gud!

Jag är vägen
säger Jesus.
Joh. 14: 6.

Stiftelsens Förlags-Expedition
s hos alla bokhandlare att tillgå
de

iognare ungdomen:

A. L. O. . . ...tbare läkaren i staden Korsfri och hemligheten af hans konst, andra uppl., häft. 75 öre, v. b. 1 kr.

Gamla skolkamrater och deras lefnadsöden, *med illustrationer*, häftad 1: 25, fint klotb. 2: 25.

Hagerup, E., Martyrhistoria. Bearbetad och med bihang tillökt af C. O. Rosenius, sjette uppl., häft. 1: 25, v. b. 1: 50, klotband 2 kr.

Henderson, James, En läkare-missionärs lif och verksamhet, 40 öre.

Kontoristen, den unge, eller »om skalkar locka dig, så följ icke». Af Edvin Hodder, andra upplagan, häft. 85 öre, kart. 1: 10, klotb. 1: 75.

Mullens, H., Prasanna eller **Trons seger.** En berättelse från Bengalen. Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2: 50.

Philips, R., Märkvärdiga omvändelser. Öfversättning af lektor G. S. Löwenhielm, häft, 1: 10, kart. 1: 40, klotb. 2 kr.

På farlig väg, berättelse ur folklifvet, öfversättning från tyskan, häft. 50 öre, kart. 75 öre, klotb. 1: 50.

Ur lejonets mun eller **församlingen i katakomberna.** Med *6 plancher*, andra uppl., häft. 1: 50, kart. 1: 80, klotb. 2: 50.

Walton, O. F., Skuggor eller en gammal länstols lefnadsöden, häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

Webb, Pomponia eller **de kristne af kejsarens hus.** Med *19 illustrationer*, häft. 2: 50, klotb. 3: 50.

Withrow, W. H., Valeria, en af martyrerna i Roma. En berättelse från den första kristna tiden. Med *illustrationer*, häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 75.

N 659 =